

NÉPLAP

Világ proletárjai egyesüljete!

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PÁRTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XII. ÉVFOLYAM, I. SZÁM

ÁRA 50 FILLER

SZOMBAT, 1955. JANUÁR 1.

ÚJÉVI ÜZENET

Mindig így csináljuk, mindig így kezdjük. Búcsúztatjuk az elmenőt és köszöntjük az újat. A tegnapiak a mába folynak s az emberiség élete, ez a roppant nagy folyó, tovább, hőmpölyög. Partján ott magasodnak a mi fehér házaink, körülveszik őket kertekkel, virágot ültetünk, be rendezzük a szobákat, mi, mindannyian, akik élünk és tervezgünk.

Az idő forgásában minden év előkészíti a másikat. Minden év hozzáad az előzőhöz valamit. Tapasztalatban, anyagban, örömben, bánatban, születésben és elmúlásban. A mindennapok apró építőkockái — a megállíthatatlan falrakást jelzik, az anyag sokrétű, sokarcú mozgását korunk valóságában. Tekints bárhová, megláthatod, semmit sem lehet ebből elvenni, a dolgok egymásból követhetnek, mint ahogy a gyermek először járni kezd, aztán megtanul beszélni, mint ahogy lecsészéd is eltörik egyszer, vagy megszürikül, és lassan észtszövésű lesz fiatalosan lobogó hajad.

Mennek az évek, és mi mindig számadást csinálunk. Mérlegre tesszük a jót és rosszat, s megnézzük a serpenyőt. Koccintunk az óév éjszakáján, s az örömben, vigasságban, a bor gyöngyöző aranyszínében is: a miért értelmét keressük. Ruhánkra színes konfetti-eső hull, játszik a zenekar, hullámszik a sok selyem és mi úgy mérlegelünk: szépülő és igazodó életünk javára bílen a mérleg. 1954-ben is sokat tettünk gyermekeinkért, saját örömünk szaporításáért, a városok és falvak előbbremeneteléért, szépséges hazánkért. Köszönet ezért mindenkinek, munkásoknak, tanítóknak, egyéni gazdáknak, tsz tagoknak, mérnököknek, s a haza sok-sok szorgos fiának. Köszönet az anyáknak, akik gyermekeiket nevelnek, katonáknak, akik tágas városunkat védik és barátainknak, akik mindenben segítenek nekünk. Köszönet a hékéért tevőknek: a Zúgó utcában, a Rákosi-telepen, Hajdúbószörményben, Nádudvaron, s mindenütt — mindenkinél.

Szent és nemes hivatásunk az, hogy tovább vigyük a munkát, értelmét, hogy épjünk és védjük a tűzhelyek melegét, a mosolyt, a gyermekarcokon első útveztünk ragyogó vívmányait.

Mi régen is elüldögéltünk a fehér asztalok mellett, megünnepeltük Szilveszter éjszakáját, de hajnalban legtöbbször fanyar kedvvel mentünk haza. Biztunk ugyan a jövőben, de az oly sokszor becsapott bennünket. Hittünk valami jobban, a megbecsülésben, az emberségben, de ehelyett arra ítélték, hogy utcasarkokon ácsorogjunk, vagy dolgozzunk havi 40 pengőért, vagy arra, hogy diplomával a zsebtünkben havat lapátoljunk. Kicsi országról fecsegtél akkor, a bajt mindig kődöztették, hogy ne lássunk messze a láskaputól, hogy ne bírtokolhasuk a tudás erejét. Most sem vágyunk nagy nép, de rövid tíz é alatt mennyi ohyat tettünk, am eddig nem tehattunk: kitájtuk előttünk a láthatárt, nem a „balsors”, a jövő népe lettünk. Mi, kilenc millióan, 891 millióan tartunk a világ jobbik és igazságosabb felével, a dnyezsi bű-

nyázzokkal, a kurszki olvasztárokkal, a kínai parasztoikkal, lennyel, román, francia, bolgár, csehszlovák, olasz, albán testvéreinkkel, hogy a béke vívmányai egyre szaporodjanak, hogy a pusztulás és halál ne árnyékolja be agunkat. Tudjuk, nehéz ez a harc, de mi szorosan megfogjuk egymás kezét, felszítjuk decsületünket, hogy őrt álljunk a világ igazi lelkiismeretéért, a nagy városokért, a kertekért, az apró gyermekekölcsökért.

Most újév reggelén, ha ébredsz, gondoldj mind erre. A mérleg előtted, a dolgokat magad is megvonhatod. Feljön a nap, beragyogja a háztetőket, a könnyű szélben a tél ezüst gyöngyei inganak: oly biztató és terüt árasztó minden... Allj, emellé, légy még inkább harcosa az újulónak, a szépek.

Több szöveget, bátorít, selymet adj, ha munkába lépsz, intézkedj gyorsabban a hivatalokban, szánt, vess, tervezz, beteget gyógyíts — mindezt magadért, a szépülő életért teszed. Melleltd bizson gyermekeid pihennek, kibomlik feleséged haja, vagy férjed és anyád álmát örized. Tégy értük is, az ő nevelésben is cselekedj. Mert ahogy a patakok folyókat táplálnak, a te segítségével is úgy válik fontos résszé az egészben, mert a haza millió szavakban dobog és a mag, amelyből a holnap fája kinő, nálad is ott van elvetve.

Gondolkozz ezen, és cselekedj lelkiismereted szerint...

A világ nem áll meg, szüntelen előremegy. A történelem kerékforgását semmi sem állíthatja meg. A napokban a győzelem évei érnek és virrad már Délen, Eszakon, Nyugaton. A szabadság levegője meglobogtatja a zászlókat és ahová még nem jutott el, ott is erre gondolnak az emberek. Es velem, veled együtt mondják, fellobogó reménységel:

Boldog új évet!
Boldog új évet, a jó ügy, az igazság és a béke nevében!
(K. T.)

A moszkvai értekezlet által mutatott úton a béke és a különböző társadalmi rendszerű országok békés együttélése megszilárdulhat az egész világon

Nagy Imre elvtárs, a minisztertanács elnökének válasza a Jugopress által feltett kérdésre

Kérdés: „Hogyan értékeli a jelenlegi nemzetközi helyzetet és mi a véleménye a különböző társadalmi rendszerű országok közötti békés együttélés megvalósításának kilátásairól és ennek hatásáról a világ békéjére?”

Válasz: „Az új, 1955-ös esztendőben a nemzetközi helyzet fejlődhet a különböző társadalmi rendszerű országok békés együttélésének további kibontakozása irányában, de veszélyes fordulatra is sor kerülhet, amely a jövő háború lehetőségét rejti magában. Nem kétséges, hogy a német kérdés az, amelynek rendezése elsősorban befolyásolja a nemzetközi helyzet alakulását.

A második világháború óta a békeszerető emberiség fokozza erőfeszítéseit a béke megszilárdítása és a békés együttélés érdekében. A béke való törekvésnek állandóan ható tényezője és erőforrása, hogy a Szovjetunióban, Kínában és több más országban, köztük a Magyar Népköztársaságban is, olyan társadalmi rendszer valósult meg, amellyel összeegyeztethetetlen a támadó háború, az agresszió politikája. Egyre nagyobb azoknak a felelős államférfiaknak száma is, akik — bár világnézetük különböző — készek közös erőfeszítéseket tenni a béke biztosítására. Közismertek a Szovjetunió és a szocializmus építő országok vezetőinek a békés együttélés kérdésében történet állásfoglalásai. Kapitalista országok tekintélyes politikai és egyre erőteljesebben állnak ki a békés együttélés eszméje mellett, mint például Nehru, vagy legutóbb Herriot, a francia parlamentben a párizsi egyezmények ratifikációs vitájában.

Mind ezeknek a nyilatkozatoknak, valamint az emberiség mintegy felét felölő békevilágmozga-

lomnak, amely a második világháború után a nemzetközi politika hatalmas, új tényezője lett, az a közös alapja, hogy szükséges és lehetséges a békés együttélés a különböző társadalmi rendszerű országok között. A békés együttélés elve a gyakorlatban érvényesült az utóbbi évek számos vitás kérdésének megoldásában, így például a koreai és az indokínai háború befejezésében, a különböző társadalmi rendszerű országok közötti diplomáciai, gazdasági, kulturális és sportkapcsolatok fejlődésében, ez az elv tette lehetővé Kína és India, a világ két legnagyobb országa viszonyának elmélyülését.

Nyilvánvaló azonban, hogy a különböző társadalmi rendszerek békés együttélése és a német militarizmus feltámasztása nem egyeztethető össze. Az Egyesült Államok uralkodó körjei és más imperialista csoportok Nyugat-Németország felfegyverzésével a háborús veszélyt növelik. E fenyegető veszély elhárítására jött létre a Szovjetunió által kezdeményezett moszkvai értekezlet, amelyen a résztvevő országok biztos utat mutattak a német kérdés tárgyalások útján való békés rendezésére és az európai kollektív biztonság megerősítésére. A moszkvai értekezlet által mutatott úton a béke és a különböző társadalmi rendszerű országok békés együttélése megszilárdulhat az egész világon. Ehhez azonban feltétlenül az eddigieknél nagyobb erőfeszítésekre van szükség az új esztendőben.

Meg vagyok győződve róla, hogy a két szomszéd ország, a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság és a Magyar Népköztársaság népeinek és kormányának érdeke a béke biztosításában és a békés együttélés döntő kérdésében azonos. Az ilyen békés együttélés a béke erőinek komoly megszilárdulását jelenti.”

GONDOLATOK

SZILVESZTER ÉJJELÉN

Ajánljuk ezeket a sorokat azoknak, akik lekiicsinyolt ajkbiggyesztéssel térnek napirendre olyankor, amikor az utolsó tíz év eredményeiről esik szó...

A felszabadulás utáni első Szilveszter-estén bizony még egyetlen szórakozóhely sem csábította a mulatni-vágyókat. Egyszerű a Sas utcai Otthon-sörözőben zajlott az élet. Balogh Suha muzsikált, de ott is csak délután 4-ig. Négy után már elnéptelenedtek az utcák, melyek egyébként is csak gyéren, pislogó fényvel voltak világítva.

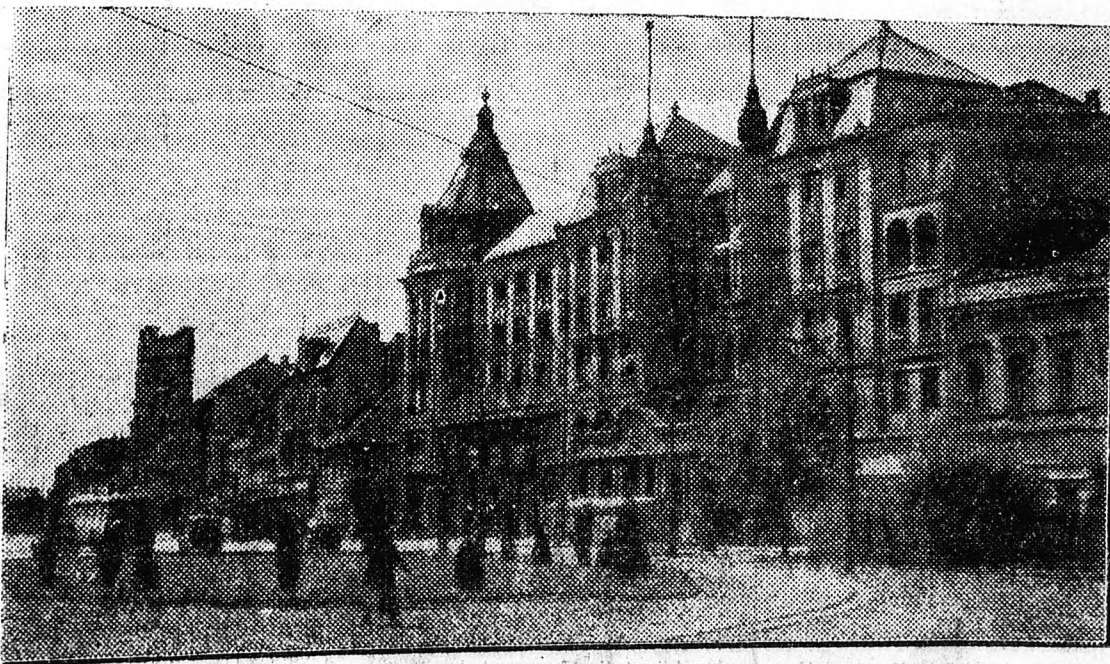
Hiányzott az égetett-diós-grillás malac is a lakrakatokból, mert hiszen a kirakatok is csak igen viharverték és ragyáscok voltak. A korláti estékben az a kevés bennszülött, — aki szerette városát és itthon maradt — behúzódtott korán este kis otthonába és az akkori piac kínálatának és választékának megfelelő bőséges lakomával várta be az újesztendőt. Hústéle, baromfi, hentesáruban bővelkedett ugyan a piac, de a bor és cukor még szinte ismeretlen fogalom volt. Rejtélyes ferrásokon keresztül egy-egy kis rossz vinkó és csak különféle házi répa-főzetek, szirupok, melasz formájában fordult elő. Úgyes háziasszonyok fortélyos fogásokkal édesítették ezeket a süteményeket. A vaj és melasz keveréke például kísértetiesen — annyira kísértetiesen, hogy még ma is borzongás fog el, ha rá gondolkodok az izére — „hasonlított” a dobostorták ízes krémjére és palacsinta töltésére is igen alkalmas volt. A két-háromnaponkénti vonattal az ostromlott és körülzárt fővárosból érkező fázós és éhező pestieket azért már várta egy-két cukrászda, haboskávával, tejeskaláccsal, de a maihoz még nem hasonlítható szendvicsekkel.

Az Arany Bika termeire akkor sötétség borult. Tegnapi szében rendbehozott tennék mindgyike fényesen kivilágítva, bőséges lakomával, étellel és itallal várta az óévtől búcsúzókat, az újesztendőt köszöntőket.

Éjjelkor, amikor elhalványultak a villanyok, akkor jutott szembe e néhány sor, hogy volt idő, — éppen tíz évvel ezelőtt, — amikor még nem kellett a sok ezer gyertyafényt éjféltől mesterségesen csökkenteni.

M. N.

AZ ARANY BIKA

Szerény becsések szerint het-nyolcezer ember szórakozott, vidágot és kivant egymásnak boldog új esztendőt Szilveszter éjjelén az Arany Bikában. Felvételünk az új köntösbe öltözött Arany Bika szállóról készült. (Süll Andor felvétele.)

A francia nép nem mondott igent

Régi és vitathatatlan igazság, hogy a burzsoá parlamentek öszszetételé nem fejezi ki az ország politikai erőinek tényleges viszonyát, nem tükrözi a nép valóságos hangulatát, hogy ezek a parlamentek nem a nép igazi kívánságainak megfelelő döntéseket hoznak. De talán sohasem volt ez annyira világosan, szinte kitapinthatóan érzékelhető, mint most, amikor a francia nemzetgyűlés Nyugat-Németország felgyőzteséről szavazott.

Nyilván működött a burzsoá parlamenti csatározások valamennyi gondosan titkolt fegyvere: nyíltan nyitogatták a parlamenti folyosókon a cselekvőkönyveket, szemérmelentlenül ígérgettek miniszteri és egyéb pozíciókat, fenyegettek képviselőket, durva nyomást gyakoroltak rájuk. Idegen államok párizsi diplomáciai képviselőinek tagjai nem állítottak telefonon felhívni egyes francia képviselőket és felvesztek őket „kötelességükre”. Az angol külügyminisztérium még a burzsoá diplomácia történetében is példátlan módon, hivatalos közleményben próbált diktálni a francia képviselőház tagjainak. Az uralmon lévő francia burzsoá körök még a saját maguk alkotta parlamenti játékszabályokat is felrúgták: nyíltan lábbal tiporták a hárszabályokat, csak hogy létrejöhsen az amerikai imperializmus és európai székértől számra kedvező döntés, csak hogy ratifikálják a párizsi egyezményeket és lehetővé ténssék Nyugat-Németország új támadó hadseregének megszervezését.

A döntés azonban, amit végül is sikerült kicsikarni, siralmas eredmény ahhoz képest, amit Mendes-France és külföldi támogatói reméltek, mint a londoni Daily Telegraph írta a szavazás másnapján, „a csütörtöki többség sokkal kisebb volt, mint általában várták”.

A francia parlament 627 tagjából mindössze 237 mert vállalkozni arra, hogy vállalja a felelősséget egy olyan döntésért, amely a legsúlyosabb veszedelemmel fenyegeti Európát, nem utolsósorban magát Franciaországot. 260 képviselő a párizsi egyezmény ellen szavazott, 74-en tartózkodtak a szavazástól, 3 képviselő nem volt jelen, 3 pedig nem vett részt a szavazásban. Így tehát a parlament 627 tagjából 340 foglalt ellenszavazattal vagy tartózkodással állást a náci Wehrmacht feltámasztásával szemben.

Ez a többség fejezi ki a francia nép igazi akaratát és nem az a másik, amely egyhetes huzavona után, a Wehrmacht babáinak erőfeszítéseivel nagynehezen megszületett. Ez a 340 ember fejezi ki a tiltakozó francia milliók hangját, azokat a milliókat, akiket küldöttségek száza képviseltek Párizsban a vita idején, akiknek küldöttei tiltakozó hangjakkal betöltötték a Bourbon palota környékét. Ez a döntés olyannyira a francia nép akaratára ellenére történt, hogy még azok sem tagadják, akik most ujjongva örülnek ennek a silány sikernek. Az angol Daily Telegraph bevallotta, hogy „Mendes-France győzelme távolról sem diadal”. A Daily Mail kénytelen bevallani, hogy „Nyugat-Németország felfegyverzésének szükségességét nemcsak Franciaországban nem üdvözlik, hanem Nagy-Britanniában sem örülnek neki”.

A kétszázhatvan képviselő között, aki ilyen vagy olyan okból a párizsi egyezmények ellen szavazott, ott voltak a kommunisták, a hazájukhoz és népiükhöz hű polgári képviselők, akik érzik azt a felelősséget, amellyel választóiknak, az egész francia népnek — és mivel itt nemcsak francia ügyről van szó — az egész békeszerető emberiségnek tartoznak. Ezek az embe-

ÚJÉVI KÖSZÖNTŐ

Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke Szilveszter éjjel a Magyar Rádióban az alábbi üdvözlő beszédet mondta:

Kedves Barátaim!
Kedves Elvtársak!
Eppen hogy elűtötte az óra az éjfélet és elhangzottak nemzeti Himnuszunk jó kedvet és bőséget kivánó szavai. Az egész országban vidám hangulatban, a jövőbe vetett bizalommal köszöntik a magyar dolgozók az új, 1955-ös esztendőt. Ismét gazdagabbak lettünk egy évvel, népünk egy újabb lapot írt a történelem könyvébe. Szabad hazánkban, szabad népként, immár tízedszer kívánunk egymásnak boldog új esztendőt, abban a szilárd hitben és meggyőződésben, hogy két kezünk munkája immár valóban népünk, mindannyiunk boldogságát és felemelkedését építi. Szabadságunk tizedik évébe lépünk. A nemzeti büszkeség jogos érzésével gondolhatunk vissza arra a hatalmas útra, amelyet nagy pártunk bölcs vezetésevel ezalatt az egy évtized alatt megtettünk. A pusztulás és a romok országából virágzó, szabad hazát teremtettünk. A

szabadság tíz éve alatt hatalmasan megnőtt és szélesesen kibontakozott népünk alkotó ereje és lendülete, s ezt a hatalmas erőt pártunk szervezte és vezette egész dolgozó népünk fel-emelkedése érdekében.

Az új év küszöbén a hála és a szeretet szavával köszöntjük a nagy szovjet népet, amely leverte kezünkről a rabbilincseket és szabaddá tette előttünk az utat a nemzeti felemelkedés, a szabad és boldog élet felé!

Szerencsekívánatainkat fejezzük ki a népi demokratikus országok, a nagy Kína dolgozó népeinek. Kívánjuk, hogy az új esztendő újabb sikereket hozzon számukra a szocializmus építésében, a népjólét emelésében.

Sok szerencsét és sikert kívánunk a többi népeknek a békeért, a társadalmi haladásért folytatott harcukban.

Kedves Barátaim!
Büszke szívvel gondolhatunk vissza a megtett út nagyszerű eredményeire. Az elmúlt évben öregbítettük eddigi sikereinket. Munkásosztályunk áldozatos munkája, dolgozó parasztjaink lelkes munkaköze, népi értel-

miségünk alkotó ereje, megteremtette az alapjait annak, hogy sikeresebben és gyorsabban mehessünk előre a népjólét emelkedése útján. Hazánk történelmének legdemokratikusabb válsztásai, a Hazafias Népfront kibontakozó lendülete bizonyítják, hogy népünk egy fejjel megnőtt az elmúlt években és hozzáértő, felelős irányítója saját sorsának.

Az újév köszöntésének ünnepi hangulatában gondoljunk arra, hogy az új esztendőben még nagyobb feladatok, még felelősségteljesebb munka áll előttünk. Tartjuk szem előtt az új esztendőben is, hogy jólétünk olyan mértékben fog emelkedni, amilyen mértékben nő a javak termelése, amilyen mértékben gazdaságosabban, jobban, szebben dolgozunk. Tőlünk és csak tőlünk függ az, hogy mennyivel fogunk jobban, boldogabban élni az új esztendőben. Semmi kétség nem fér ahhoz, hogy hős munkásosztályunk, dolgozó parasztjaink és népi értelmiségünk minden erejét megfeszíti, hogy az új évben is sikereket érjen el új életünk építésében. Ezért bizakodó a mai újévi kö-

szöntőnk, ezért vagyunk mindannyian szilárdan meggyőződve abban, hogy előre és csakis előre fogunk menni az új esztendőben is.

Míg mi az eredményes munka jöleső boldogságával szívünkben és a további felemelkedés bizakodó hangulatában köszöntjük az új esztendőt, ne feledjük egy pillanatra sem, hogy tőlünk nyugatra, éppen ezekben a napokban lázas tevékenység folyik a népek átkának, a német militarizmusnak a feltámasztása érdekében. A veszély komoly, de még komolyabb a népek békeakarata és elszántsága, hogy megfékezzék az új háború sötét erőt. Erősítsük népünk egységét, összeforrottságát a párttal és a kormányval, fejlesszük hazánk gazdasági erejét, szilárdítsuk honvédelmünket, mélyítsük barátságunkat a Szovjetunióval, a béketábor összes országával — a világ minden dolgozóival — ezt követeljük tőlünk a béke érdeke, népünk biztonsága és boldogsága.

Ehhez kívánok mindannyiunknak, minden magyar dolgozóknak teljes sikert és boldog új esztendőt!

Ünnepeljük munkásikereikkel április 4-ét

A Rákosi Mátyás Művek dolgozóinak versenyfelhívása nyomán egyre több üzem csatlakozott Debrecenben az élenjáróhoz, azokhoz az üzemekhez, amelyek munkásikerekkel kívánják ünnepelni április 4-ét. Az esztendő utolsó napján szerkesztőségünkbe az alábbi üzemektől futottak be a vállalások:

RUHAGYÁR. A kétszeres élüzem címmel kitüntetett debreceni Ruhagyár ebben az esztendőben sokkal több ruhát exportálta külföldre, mint eddig. Nagy feladatot ró az üzemre az exportterv teljesítése. A ruhagyáriak becsülettel eleget kívánnak tenni ennek a megnövekedett munkának Belföldre is igényesebb, választékosabb ruhákat gyártanak. Gondosan, a helyi lehetőségek kihasználásának reményében készítették el a Ruhagyárban a Rákosi Mátyás Művek versenyfelhívásához való csatlakozásukat. Vállalják, hogy 1955 első évnegyedében termelési tervüket 103 százalékra teljesítik, 99,3 százalékos minőség mellett. Exporttervük 105 százalékos teljesítésére is fogadalmat tettek. Az önköltséget 0,3 százalékkal csökkentik.

DOHÁNGYÁR. A felszabadulás nagy ünnepére indított versenybe bekapcsolódnak a dohánygyáriak is. Röpgyűlésen határozták el csatlakozásukat. 101,5 százalékos tervteljesítésre, 240 mázsa anyag megtakarítására, a gyártmányok minőségének megjavítására tettek vállalást.

SZABADSÁG LAPNYOMDA. Ebben az üzemben is az élüzem cím hirdeti a jó munkát. Ez egyben kötelezettség is jelent. Az üzem dolgozói lelkesen csatlakoztak a Rákosi Mátyás Művek versenyfelhívásához, és vállalták, hogy első negyedévi tervüket 7 százalékkal túlteljesítik, 0,8 százalékkal csökkentik az önköltséget. A nyomda dolgozói versenyre hívták a miskolci, nyiregyházi és szolnoki nyomda dolgozóit.

GÉPIFERMENTÁLÓ. A komoly eredmények elérése mellett a debreceni Gépifermentálóban arra is történt ígéret, hogy korszerűsítik a balesetelhárítási és védőberendezéseket — az üzem dolgozóinak egészségvédelme céljából. A karbantartási részleg elhatározta, hogy a jelenleg 50 kilogrammos dohánybálák préselésére alkalmas hidraulikus prést 100 kilogrammos dohánybálák préselésére is alkalmassá teszi. Fogadalmat tettek csatlakozásukban arra is, hogy a hajdúszomszói Dózsa termelészövetkezettel fennálló kölcsönös patronálás során még több segítséget adnak a termelőszövetkezetnek.

reik ismerik a történelmet és levonják annak tanulságait. Tudják, hogy a német imperializmus mindig és minden körülmények között fegyverrel próbált érvényt szerezni akaratának és papírrongynak tekintett minden kényelmetlen nemzetközi szerződést. Tudják, hogy Adenauer és társai Hitler szellemének hordozói, akik nem ismernek más módot a nemzetközi kérdések megoldására, csak a fegyveres megoldást. Tudják — hisz ezt az utóbbi napok tapasztalatai is megmutatták — hogy Adenauerék, mihielyt fegyver lesz a kezükben, egészen másképpen fognak beszélni és cselekedni.

A francia nemzetgyűlés többsége mindössze 27 fónyi volt. De ez a csekély többség is a párizsi egyezmények elfogadásával egyenlő. Látnunk kell tehát, hogy a döntés következtében súlyosabbá válik a nemzetközi helyzet, mert egy lépéssel közelebb kerülnek a megvalósuláshoz a

párizsi egyezmények és közelebb kerülnek ahhoz a helyzethez, amelyet a nemzetközi feszültség és a háborús veszély fokozódása jellemez. Együttal azt is jelenti, hogy nehezebbé válik a függőben lévő és a békét veszélyeztető megoldatlan európai kérdések, így a német kérdés, és az osztórák kérdés megoldása.

Mindaz fokozott óberésre inti a béke erőt. A béke erőt tisztában vannak feladataik nagyságával, de azzal is, hogy a feladatok nem megoldhatatlanok. Franciaország népe már eddig is megmutatta nagyszerű harccal, hogy elutasítja a német felfegyverzést. A francia nép szabadságszerető tömegei ezt a harcot ezután nem csökkenteni, hanem fokozni fogják, úgy ahogyan azt a megnövekedett veszély követeli. Ugyanezt teszik a többi nyugat-európai népek is, hiszen tudjuk, hogy sem az angol, sem az olasz népnél, de még

A Német Kommunista Párt kongresszusa befejezte munkáját

Mint az ADN hírgyűlés közli, Hamburgban december 30-án a Német Kommunista Párt kongresszusa befejezte munkáját. Megválasztották a Német Kommunista Párt vezetőségét. Első titkárul Max Reimannt választották meg. A kongresszus küldöttei hosszabb táppal fogadták ezt a közlést.

A kongresszus a Német Kommu-

nista Párt vezetőségének megválasztása után elfogadta a német néphez intézett kiáltvány szövegét.

Befejezésül meghallgatták Max Reimann hangfölmegzert felvetését. Reimann, tekintettel a felaratólatás veszélyére, nem jöhetett el a kongresszusra.

Ezzel a Német Kommunista Párt kongresszusa befejezte munkáját.

Eljárás indult Gyilasz és Dedijer ellen

A belgrádi rádió közli, hogy a fővárosi államügyészség javaslatára bünyvádi eljárást indítottak el Milován Gyilasz és Vladimír Dedijer ellen. Gyilaszt és

Dedijert rágalmozó és elenséges propaganda kifejtésével vádolják, amely arra irányul, hogy külföldön kárt okozzon Jugoszlávia létérdekeinek.

Az Egyesült Államok atomfegyvert szállít a Wehrmachtnek

A Der Abend című lap bonni jelentést közöl, amely szerint a Blank-hivatalhoz közzétett körökben rámutatnak arra, hogy Herbert Hoover volt amerikai elnök rövid bonni tartózkodása idején titkos egyezményt írtak alá. A titkos egyezmény értelmében az Egyesült Államok fizetési hitelt nyújt a bonni kormánynak, amely ebből legújabb típusú amerikai fegyvereket és hadianyagot fog vásárolni.

Az egyezmény kiterjed arra is, hogy urániumércet szállítanak Nyugat-Németországnak. Ugyanakkor az Egyesült Álla-

mok kötelezettséget vállalt, hogy fokozott ütemben felszerelést szállít atomküzemek és reaktorok építéséhez, amit a párizsi egyezmények ratifikálása után kell megkezdeni. A nyugat-németországi atomtermelés megszervezésére vonatkozó program végrehajtása után a párizsi egyezmények ideiglenes cikkelyét Bonn kedvező értelemben megváltoztatják.

Ezenkívül az Egyesült Államok készségeit nyitvánította arra, hogy saját készleteiből atomfegyvert, így atombombákat szállít a Német Szövetségi Köztársaságnak.

Nyugat-Németország népénél sem találtak támogatásra a náci hadsereg felállításának sötét tervét. A harc sikerének megvannak a reális feltételei, mert semmi-féle egyezményt nem lehet végrehajtani a népek támogatása nélkül, a népek akarata ellenére. Emellett azt is tudni kell, hogy a mostani párizsi döntés még nem jelenti Franciaország teljes hozzájárulását, mert hátravan még a Köztársasági Tanács vitája, de nem jelenti azt sem, mert mint François Billoux, a Francia Kommunista Párt képviselője mondotta, „az utolsó szót a francia nép fogja kimondani”.

Az európai biztonság kérdésével foglalkozó moszkvai értekezlet deklarációja leszögezte, hogy Európa békeszerető államai megteszik a megfelelő intézkedéseket, ha a párizsi egyezmények ratifikációja ezt szükségesé teszi. Biztosak lehetünk ab-

ban, hogy a Szovjetunió vezetete hatalmas béketáborban megvannak a megfelelő erőt és erőforrásai ahhoz, hogy az imperialisták agresszív katonai erejével szemben még nagyobb erőt, egyezített erőt tudjon felsorakoztatni a béke védelmében, valamennyi európai nép békéjének és biztonságának érdekében. A béketábor egységes, erős, e tábor országainak népei egységesen támogatják kormányaik észinte békepolitikáját. E tábor népei nem ijedősök, nem ülnek fel sem provokációknak, sem pánikkeltésnek, tovább folytatják békés építőmunkájukat, de fokozottabban gondoskodnak önvédelmükéről. E népek békés építőmunkájukkal hatalmas támogatást nyújtanak Nyugat-Európa békeszerető népeinek a német militarizmus elleni közös harcban, mert tudják, hogy ez a harc valamennyi európai népnek, a világ minden népének egyaránt érdeke.

EGY ÉV HARCBA A BÉKÉÉRT

A világ minden békeszerető népe sokat várt egy évvel ezelőtt az 1954. évtől. Malenkov elvtárs január elseji nyilatkozatában a következőket mondotta: „Minden nép tartós békére vágyik és megvannak a kedvező lehetőségek a nemzetközi feszültség további enyhülésére 1954-ben.” Az elmúlt év története valóban be is bizonyította, hogy a lehetőségek megvoltak és a világ békeszerető népei éltek is ezekkel a lehetőségekkel.

A berlini értekezlet

Január 25-én 15 óra 20 perckor Berlinben *Bidaul* francia külügyminiszter elnökletével megkezdődött a négyhatalmi értekezlet. Oly hosszú idő után ez alkalommal ültek le a tárgyalóasztalhoz a négy hatalom külügyminiszterei azzal a céllal, hogy a felmerült vitás kérdéseket megtárgyalják. *Molotov* elvtárs, a szovjet küldöttség vezetője a nemzetközi feszültség enyhítésének széleskörű megvitatását javasolta a tanácskozáson. Ez meg is történt. A Szovjetunió nagyjelentőségű javaslatokat terjesztett elő az európai kollektív biztonság megteremtésére, továbbá a Nemzetországok közötti békeszerződésre vonatkozólag.

A négy külügyminiszter beható eszmecsere-t folytatott a német kérdésről, az európai biztonság kérdéséről valamint az osztrák kérdésről, de ezekben nem jutottak megegyezésre. Viszont egyetértettek abban, hogy az egység és független Korea békés úton történő megteremtése fontos tényező a nemzetközi feszültség csökkentésében és más ázsiai területek békéjének szempontjából. Ezért megállapodtak abban, hogy 1954. április 26-ra Genfben egy újabb értekezletet hívnak össze, amelyen részt vesznek a négy hatalom küldöttségei mellett a Kínai Népköztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság és a koreai hadműveletekben részt vett államok küldöttségei. Megegyeztek abban is, hogy ugyancsak Genfben tárgyalják meg Indokína békéje helyreállításának kérdését.

A berlini értekezlet kétségtelesen a világ békemozgalmának nagy győzelme volt, mert maga az a tény, hogy a négy hatalom külügyminiszterei megtárgyalták a vitás nemzetközi kérdéseket, nagy mértékben hozzájárult a nemzetközi feszültség enyhüléséhez. A berlini értekezlet eredményeképpen ezek a tárgyalások később a genfi értekezleten folytatódtak is. 1954-ben ez volt a béketábor első nagy győzelme.

A berlini értekezlet február 18-án fejeződött be.

A genfi győzelem

Április 26-án megkezdődött a genfi értekezlet, amely megtárgyalta a koreai kérdést és az indokínai háború kérdését. Közvetlen három hónapi tárgyalás után július 21-én fejezte be munkáját a külügyminiszterek genfi értekezlete. Majdnem háromhavi munka eredményeként olyan egyezményeket írtak alá, amelyek véget vetettek a hadműveleteknek Vietnámban, Laoszban és Kambodzsában a három indokínai állam függetlenségének és szuverenitásának, egységének és területi integritásának tiszteletben tartása alapján. Ezzel megszűnt a háború Indokínában. Győztek a béke erői a háborús uszítók felett. Az amerikai háborús uszítók, élükön az amerikai külügyminiszterrel, Dullessal mindent elkövettek, hogy gátolják és akadályozzák a genfi értekezlet sikerét.

Az a tény azonban, hogy a genfi értekezlet az érdekelt országok közötti megállapodással fejeződött be, új bizonyítéka annak, hogy a nemzetközi tárgyalások a felek jóakarata esetén gyümölcsözőek és bizonyítják azt, hogy ilyen módon rendezni lehet a még rendezetlen és vitás nemzetközi kérdéseket.

VISSZAPILLANTÁS

Megmutatták a genfi értekezlet munkájának eredményei azt is, hogy milyen fontos szerepe van a vitás nemzetközi problémák megoldásában a nagy kínai népek, a Kínai Népköztársaságnak. Bátran le lehet szúrni a genfi értekezlet eredményéből azt a következtetést is, hogy *nincsenek olyan vitás nemzetközi kérdések, amelyeket békés tárgyalások útján meg ne lehetne oldani.*

A genfi értekezlet sikere a béketábor egyik legnagyobb győzelme a múlt évben.

Az Európa Védelmi Közösség bukása

Augusztus 28-án több mint két évi huzás, halasztás és tárgyalás után a francia nemzetgyűlés elé került az Európai Védelmi Közösség ratifikálása. Két napi vita után augusztus 30-án a nemzetgyűlés 319 szavazattal 264 ellenében elfogadta *Aumeran* tábornok előzetes elhalasztási indítványát. Ezzel az Európai Védelmi Közösség megbukott, mert a nemzetgyűlés az indítvány elfogadásával elutasította az Európai Védelmi Közösségről szóló szerződés megvitását.

Az Európai Védelmi Közösségről szóló szerződés nyíltan és leplezetlenül kiszolgáltatta volna Franciaországot a német militaristák és amerikai szekértőlők beavatkozásának, mégpedig nem csupán az ország hadügyeibe, hanem belügyeibe is. Teljesen érthető, hogy a német militarizmus felfegyverzésének hívei a számukra kedvezőtlen döntés után ugyekret valami leplezettebb formát keressen. Ezt a szeptember 28-án kezdődött londoni, kilenc hatalmi értekezleten találták meg.

A párizsi egyezmények ratifikálása

Október 20-án aztán megkezdődött a négy külügyminiszter, Dulles, Eden, Mendes-France és Adenauer tanácskozása Párizsban. A tanácskozásról csupán annyit közöltek, hogy megtartották. Később, október 22-én jelent meg a közlemény, hogy a négy külügyminiszter megegyezett és jóváhagyta a Német Szövetségi Köztársaság megszállási rendszerének megszüntetésével kapcsolatos okmányokat. Nagy amerikai-angol nyomás nehezedett a francia külügyminiszterre és ez a továbbiakban még fokozódott és kiterjedt.

December 30-án a francia nemzetgyűlés 27 szótöbbséggel jóváhagyta az egyezményeket, amelyek lehetővé teszik Nyugat-Németország felvételét a támadó, agresszív Atlanti Szövetségbe és ezzel törvényessé teszik a német militarizmus felfegyverzését.

Ázsia a békéért

Április 28-án a távoli Ceylonban, Colombóban öt ázsiai ország, — India, Pakisztán, Ceylon, Burma és Indonézia — miniszterelnökei ültek össze a távolkeleti kérdések megvitatására. A miniszterelnökök javasolták a genfi értekezletnek, hogy az indokínai konfliktusban a legnagyobb mértékben igyekezzenek rendezést elérni és helyreállítani a békét. A miniszterelnökök az ENSZ-hez fordultak, hogy a tömegpusztító fegyverek eltiltásáig is függeszték fel az atom- és hidrogénbomba kísérleteket. Végül többek között azt is megállapították, hogy a gyarmati rendszer sérti az emberi jogokat és veszélyezteti a világ békét. Viszont az értekezletéről kiadott záróközlemény megemlíti, hogy a „kommunizmus veszélyének kérdésében” nem hoztak határozatot. Az imperialisták pedig ezt szerették volna. Így aztán a colombói értekezlet azzal a ki nem mondott megállapítással zárult, hogy az *ázsiai népeket fenyegető legnagyobb veszély az imperializmus.*

A colombói értekezlet jelentős lépés volt az ázsiai népek egységese állásfoglalásának kialakulása felé.

Az év folyamán szinte szemmel láthatólag alakult ki az ázsiai országok egymás felé való egységese eredményeképpen az együttműködés is. Ennek egyik bizonyítéka, hogy éppen a legjelentősebb országok nem vettek részt a manillai értekezleten, ahol az USA egy keletázsiai támadó-tömböt igyekezett sikertelenül összekovácsolni.

Míg a francia nemzetgyűlésben a ratifikációs vita folyt ugyanakkor Indonéziában a „colombói hatalmak” megegyeztek abban, hogy áprilisban az ázsiai és afrikai országok értekezletét hívják össze, hogy az öt alapelv alapján készítsék az országok baráti együttműködését.

Teljes mértékben elfogadhatjuk Di Vittorionak, a Szakszervezeti Világszövetség elnökének megállapítását, hogy „*az 1955-ös év újabb győzelmei esztendeje lesz a munkásszótály jogaiért és a békéért vívott harcban.*” Nemcsak Európában, hanem Ázsiában és Afrikában is erősödik, terjed a béke-mozgalom. *Grandpierre Lajos.*

1954-ben több mint nyolcmillió
1955-ben közel tizenhárommillió

a debreceni lakóházak tatarozására

Ha esős időben csurog az eresz alatti csatorna, vagy a falban csörepedés történik, ha még nincs üveg a pinceablakon, vagy a szoba ablakkerete nem zár jól, mindjárt a KIK-re gondolunk, amely már DIK-re (Debreceni Ingatlankezelő és Közvetítő Vállalat) változtatta nevét. A panaszbejelentők sokszor emlegették az Ingatlankezelő Vállalatot, amely bizony sokszor hosszadalmasan, késve járította ki a bejelentett hibákat.

Javult a helyzet

Az Ingatlankezelő Vállalat Debrecenben több mint másfélmillió lakóház kezelési munkáit végzi. Az államosított lakóházak legfőbbjében sok kisebb-nagyobb javítanivaló akad. Tíz-hat házkezelőség működik Debrecenben s ezekhez futnak be a hibabejelentések, panaszok. A DIK igazgatója, *Simon István* elvtárs ad arra választ, hogyan sikerült a hibabejelentések számát egyre csökkenteni.

Még az év elején havonta mintegy háromezer hibabejelentés érkezett a házkezelőségek útján. Emiatt fordult elő, hogy idejekorán és gyorsan nem tudtuk elvégezteni a munkálatokat. A tömördek munka és a kevés szakmunkás feltétlenül a panaszok hosszadalmas elintézésére vezetett. Jelentősen javult a helyzet egy év alatt, Decemberben és az azt megelőző esős őszi hónapokban alig 300-350 hibabejelentés érkezett havi átlagot véve.

Ezt a jelentős előrehaladást kormányzatunk áldozatkészsége tette lehetővé, mert 1954-ben 8 millió 200 ezer forint összeggel tatarozhattuk, javíthattuk Debrecen lakóházait. Az év elején 5 millió 200 ezer forint állt ilyen célra rendelkezésünkre, de a későbbiek folytán még 3 millió forintot kaptunk. Több mint öt-száz lakóháznál végeztünk jelentős felújítási munkát. Kilenc épületnél a pincétől a kéményig minden hibát kijavítottunk és tataroztuk a házat. 116 épületnél 10 ezer forintot felüli javítási munkát végeztünk, míg 400 lakóháznál 10 ezer forintot aluli munka elvégzésével értük el, hogy egyre csökkensen a la-

kosok panasza. Tetőnunkától kezdve ajtó, ablak üvegezési, keretjavítási, csatornázási, Tatarozó Vállalat dolgozói és közel 10 kisipari szövetkezet tagjai, újabban pedig kisiparosok is végeztek munkákat. Ilyen nagy tatarozási munkát végeztünk a Széchenyi utca 23., a Csapó utca 69. és 71. számú házaknál, a Kazinczy utca tizenkettőnél és még több lakóháznál. A javítási munkákat egyik legjelentősebbje, hogy csaknem 95 százalékban felszámoltuk Debrecenben az államosított lakóházak üvegezésénél még meglévő hiányosságokat. Különösen jelentős ez most, hogy a tél előtt állunk s a beüvegezett ablakkeretek, pinceablakok nemcsak a lakások melegét védik, hanem óvják a hidegtől a falban lévő vízvezetékcsöveket is, amelyek az elmúlt télen oly sok gondot okoztak dolgozóinknak. Azzal is segítjük a lakók panaszának gyors elintézését, hogy felállítottuk a „veszélyhárító brigádot”. Ennek feladata, hogy a legsürgősebb esetekben végezzen javítást.

Az állam továbbra is gondját viseli a DIK kezelésében lévő lakóházaknak. 1953-ban 4,5 millió, 1954-ben 8,2 millió forintot fordított Debrecen lakóházainak javítására, tatarozására. 1955-ben pedig közel 13 millió forint az előirányzat, amellyel ismét sokszáz háznál végezzük el a javítanivalókat. Már el is készültek azok a tervek, hogy januárban milyen munkálatokhoz kezdünk.

A lakóházak vételéről

A DIK igazgatója beszél arról is, hogy Debrecenben nagy az érdeklődés a lakóházak vételéről.

Nemrégiben jelent meg a város és községgazdálkodási miniszter rendelete az állami tulajdonban lévő kisebb házigatlanok és üres beltelkek értékesítésének szabályozásáról. Debrecenben és Hajdú-Bihar megye városaiban, községeiben kijelölték már azokat a kisebb — legfeljebb hat lakószobaig terjedő — állami tulajdonban lévő házigatlanokat, amelyeket magán-személyek megvásárolhatnak. Még csak a napokban vált ismeretessé a megvásárolható ingatlanok listája, de a vételért iránt egyre élénkebb az érdeklődés. A megye területéről több száz vételi ajánlat érkezett a vállalatához. Debrecenben 270 lakóház van a megvásárolható házak listáján és naponként sokan keresik fel vállalatunkat, s adták be kérelmüket a kiszemelt ház megvásárlására. A kerületi tanácsok szervezésével a beérkezett kérelmek felet még nem döntöttek illetékesek. Január első napjaiban megalakulnak az „értékelési bizottságok” és azt követően néhány napon belül megkezdik a kérelmek felülbírálását.

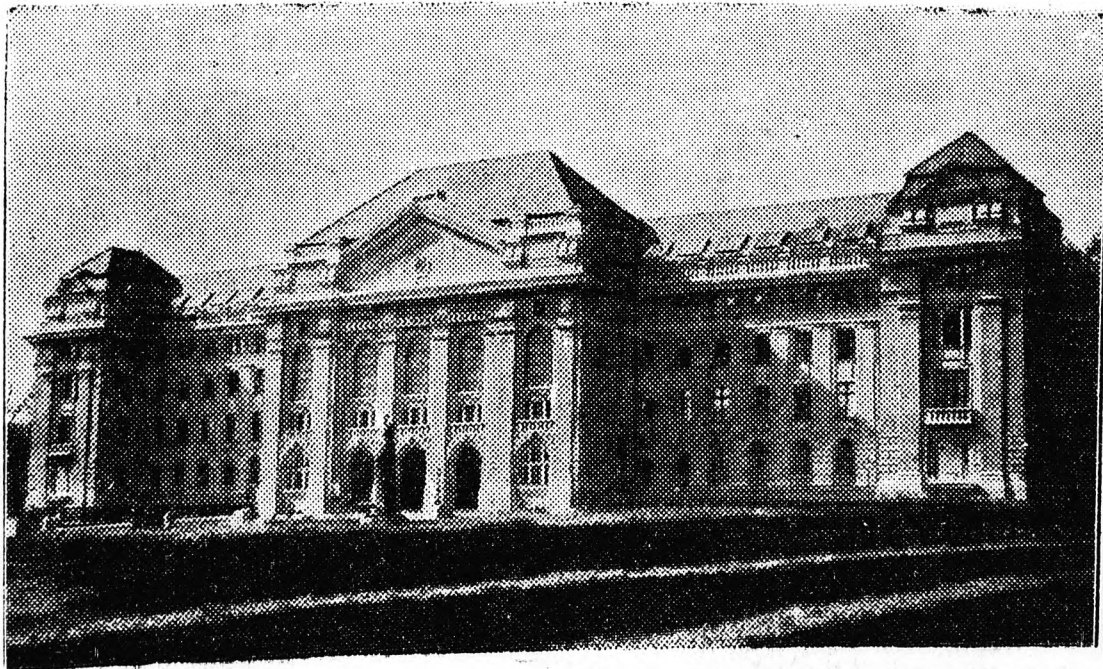
A Néplap cikke nyomán

A Néplap november 6-i számában *Horváth Sándor* aláírásával „Majd én megmutatom” című cikkel kapcsolatban az Autóközlekedési Igazgatóság a következőket írta szerkesztőségünknek:

„A 91. sz. Autóközlekedési Vállalat igazgatója a közleményben foglaltakat kivizsgálta és megállapította, hogy az megfelel a valóságnak. A helytelen magartást tanúsító gépkocsivezetőt szigorú felelősségre vonta és felelőmivel megbüntette. Egyidejűleg intézkedett aziránt is, hogy a jövőben hasonló esetek ne forduljanak elő.

Lendér Jenő

A TUDOMÁNY PALOTÁJA

Közép-Európa legszebb egyeteme, a debreceni Tudományegyetem, amely a nagy magyar szabadságharcosnak, Kossuth Lajosnak nevét viseli. (Süli Andor felvétele.)

ÖTLETNAP

a Túrógyárban

„Tóra a fejed, újító leszel!”
— hirdette Trepecska plakátja a nagy igazságot, valamint azt, hogy pénteken délután 4-kor ötletnap lesz a kultúrteremben.

Trepecska benyitotta a plakátot ellátott ajtón. Háromnegyed négy volt még. Itt akarta a hátralevő időben gondolatait nyugodtan összeszedni.

Egy pillanat múlva ketten léptek be az előtérbe.

Trepecska megismerte az öreg Kecskés hangját.

— Ilyen marhaságot! — dohogott az öreg. — Szilveszterkor ötletnap!

— Hát aztán! — szólalt meg egy fiatal hang, Somorjai volt az ottóból. — Ottlünk, és lesz dohány Szilveszterre.

Kecskés tovább dohogott: — Biztos megmaradt a keret, aztán ma még el kell költeni! Bezzeg a mosdóra nincs keret... Ilyenkor csak elpocsékolják.

Kimentek.

Amikor negyedóra múlva előjött, a kultúrterem már félig tele volt. Igaz, hogy nagy hatvanan a lampionokat szerelték fel a szilveszteri mulatság fényesebbé tételére, de hát azokat is be lehet fogni az újító mozgalom harcos katonáinak!

Negyed ötkor befutott az igazgató, Kökényesi elvtárs.

Ibolyka, a pénztárosnő szaladt utána. Hozta a pénzt. Kerék 1000 forint volt a borítékban.

Az igazgató belenezett: — Ez csupa vállas!

Ibolyka vállalt vont.

— Legalább 100 forintot kell adni mindenkinek — dünyögte Kökényesi.

Trepecska leültette a lampionszerelőket, a népi táncos lányokat és a valk zongorahangolót.

— Idegenek is pályázhatnak — mondta, amikor az szabadkozott.

Az első sorban ült Sepetkai, a statisztikus és Acs, a sokgyermekes segédkönyvelő. Mindketten sok elfogadott ötlet szerzői. Mindketten az újítási megbízott rokonai.

Az igazgató megnyitotta az ötletnapot.

Trepecska egy csiszolt körmondattal felkérte a jelenlevőket, ne ötöljenek-hatoljanak, hanem csak ötöljenek!

Sepetkai és Acs egy-egy adminisztratív ötletet rukkolt ki és két százast elment a keret adta ezresből. Sepetkai másodszor is jelentkezett. Megváltoztatni javasolta azt a statisztikai ívet, amit két ötletnappal ezelőtt ő vezetett be. Akkor is, most is egy százast lett a jutalma.

Trepecska arcán megrándult egy izom. Az ősz Kecskés állt fel.

— Már régen szó van, de csak szó, a mosdó megcsinálásáról — kezdte az öreg kemény hangon. — Azt halljuk, hogy nincs rá keret. De a szentségit, én azt hiszem, házilag is meg lehet csinálni. Szereljünk fel egy boiler-t, vezessük benne körbe a hűtőcsöveket, azokban olyan forró a víz, hogy...

Trepecska közbevágott: — Ez nem új. Az igazgatóság ezt a megoldást régen megfontolás tárgyává tette.

Kökényesi egy percig úgy nézett, mint aki erről sohase hallott. Aztán bólintott.

Az öreg Kecskés megszege-nülten leült.

A süket éjjeliőr következett. — Instállok — mondta Korponai bácsi — elnézem, hogy éccakánkint Szent Péternek

világítunk mi az udvaron. A nagy villanykörték tetejébe tegyünk olyan ernyőket...

Az igazgató és Trepecska tapsviharba tört ki. Ez azt jelentette, hogy Szent Péternek ezután csak az örök világhosszág fényeskedik, az éjjeliőr viszont kap egy százast.

További 500 forint elment már, amikor hirtelen megakadt az ötletek árja.

Trepecska fészengétt. Nem maradhat meg a keretből ez a százast.

Intett Acsnak. Az visszaintett: nincs már semmi ötlete.

Intett Sepetkainak. Az hirtelen fel is pattant:

— Javasolom, hogy a cserépkályhák elé tegyünk előtétet, hogy a kipattanó szikrák ne tegyék tönkre a padlót.

Az utolsó százast is kikerült a borítékból. Sepetkai agyából nem hiába pattant ki a szikra...

Az igazgató bezárta az ötletnapot és mindenkinek boldog új évet kívánt.

A tömeg nem oszlott el, hanem folytatta a lampionok felszerelését.

A süket Korponai, az öreg Kecskés, meg Somorjai együtt mentek haza.

A kapunál oldalba bökte Kecskés Somorjait.

— Te fiú, gondolkozzál csak, hol láttál te minálunk cserépkályhát?

— Milyen cserépkályhát?

— Hát aminek előtétet vesznek... no... Sepetkai ötletét...

— Ja? Én... én nem is tudom.

— Na látod! Az egész gyárban csak radiátor van, cserépkályha egy sincs!

PÁLFY JÓZSEF

EGY TÉLI NAP

a Rákosi-telepi Dózsa tsz-ben

Szinte tavasziasan enyhe időjárás volt, még a nap is kibújt a felhők mögül, mikor a Dózsa tsz-ben jártam a napokban. Az ember úgy érezte, mintha már a tavaszban járna. Az a kevés hó, ami a múlt héten leesett, elolvadt és a hóléteől, meg az utána csepergő esőtől gyönyörű zöldék, bokrosak a vetések és a mező pázsitja is olyan üde, mint tavasszal. Nem is fogja a hely ilyen időben odabent a tsz tagjait. Kint foglalatostkodnak. Az egyik csoport darál a jószágoknak, a másik csoport a nyakig érő sár ellenére is hordja szarvasba az istállótrágyát, hogy megleszjuljon az istálló környéke. Fújtatnak a lovak, kétszeres a súly a sárban, de közel a kövesút és nincs akadályozva sárban a munka.

A dohány elszállításra vár

Akiknek kint nincs dolguk, azok a dohányt csomózzák, fűzik. Elszállításra vár vagy 20 mázsa még belőle, és itt az ideje, hogy letegyék gondjukat a tsz tagjai, mert egy-két hónap elteltével ismét megkezdődik a tavaszi munka. El kell hát végezni minden apró-cseprő feladatot a télen, hogy a tavasznyílás ne hozzon rájuk meglepetést. Mert a télnek is minden napja meghozza a maga gondját, és ahol a telet nemcsak a kemence mellett pipázgatással töltik el, hanem készülnek a nyárra, ott minden esztendőben megtelik a kamra. Hát ezért dolgoznak a Rákosi-telepi Dózsa tsz tagjai szorgalmasan télen is. Azért van az, hogy bár a tsz tagok, különösen az asszonyok többet is el tudnának költeni a pénzből,

mint amennyi van, de nem panaszkodnak az évi jövedelemre. Ennivaló, ruhaféle van rendszeren és a dísznőlésekben sincsen hiány. Nem sok olyan tagja van a tsz-nek, aki nem őlt volna már ezen a télen legalább egy jó kövér bízót. Olyan pedig nem is lesz, akitől az év dísznőlése nélkül menne el

István-napkor volt Benczeék a dísznőtor

Mészáros István, a tsz öreg tagja azt mondja:

— Nekem van mivel dicsekedni. En jól megélek a tsz-ben. Három hízólt öltem ezen a télen, mind a három 140—150 kiló körül volt. Egyet a magam, a feleségem és a kisebbik fiam számára, egyet az öregebbik fiama, egyet pedig a lányomnak adtam. Egy 121 kilósat meg eladtam, 2415 forintot kaptam érte, abból felöltöztettem a kisebbik fiamat.

Bence István brigádvezető is 170 kilós hízólt őlt. Karácsonykor, István-nappal egybekötte volt nála a dísznőtor. Huszonketten ültek délben a nagy tál orjaleves és az inyászkodó toroskásosza mellett. Vacsorára pedig föltöltköpöztával, hurkával, kolbásszal, ízeles kaláccsal kínálta a gazdasszony a vendégeit. Előkerült a bor is, a jövedy pedig meghozta magával a szebbnél szebb magyar nótákat. Olyan jól sikerült István-nap lett a dísznőtorból, hogy a vendégek éjfélt után mentek haza Benczeéktől.

Nem csoda hát, hogy ahol a tsz tagjai ilyen gondalanul élnek, ott a jól sikerült esztendő után ismét nagy gondal készíthetik el a tsz 1955. évi terve-

lési tervét. Hatan-heten is körülülnek az irodában az asztali, mindegyik tag kezében papírral, ceruzával. Számolgatnak, vitálgatnak, érveket hoznak, hogy lenne jobb — és az 1954. évi tapasztalatokat felhasználva készíthetik el az évi tervet.

Kalászos után nem érdemes kalászoszt vetni

1954-ben a búza bizony elégyenge volt — mondogatják többben is. — Csak hat és fél mázsát termett holdja. Megfigyelték a tagok, hogy kalászos után nem érdemes ismét kalászoszt vetni. Az őzsi búzavetést már ügyeltek erre. Cukorrépa, kukorica és pillangós után vetették a 310 hold őzsi búzát. Minden hold búzaföldbe egy mázsa szuperfoszfátot szántottak alá. Most tavaszra a vetés serkentésére 165 mázsa pécisó vásárlását vették tervbe. Az őzsi keverék után 36 holdon másodvetésű tengerit termelnek, mert az tavaly bevált. Tizenhat mázsát termett holdja.

Az idén nyolc hold szárazföldi konyhakerlészet is lesz. Közel a város, naponta lehet piacra vinni a zöldségféléit. Paradicsomot, koraí és kései káposztát, feketeterket, sárgarépát, zöldséget termelnek eladásra, sárgadinnyét magnak. A dinnyét a tagság fogyasztja majd el, a magját összegyűjtik, 3000 forintnál többet kapnak mázsájáért.

Gazdagabb esztendőt szeretnének a Dózsa tsz tagjai 1955-ben, mert hiszen nő a tagság igénye, és vele együtt nőjön a jövedelem is. Ahhoz pedig — tudják nagyon jól a tsz tagjai — jó terv és ügyes gazdálkodás kell.

Csomós M.-né

TÍZ ÉVEL EZELETT

Újév reggelén

I.

A védővonalak kacskaringós vakondtúrása a hegy lába alatt húzódott. Sárgás-barna földhányások mögött géppuskafészekk ásítottak, a földbunkerekből alig észrevehető füstcsövek kanyarogtak a magasba. Oldalt, a hegy mögött műút ereszkedett, átkarolta a felszígetet, melynek mélyén Tihany lapult, fehér házak álltak a hunyorgó csillagfényben. Zaj alig hallott, csak néha pukant egy-egy lövés, és látszólag álmosan, csendesen ásítottak az öblöstorkú aknavetők.

Az őr feltűrt gallérral topogott az előretolt állásban, és fázott. Szeme a sötétségbe meredt. A félig ködbe burkolódzó jégmezőt figyelte. A tülös oldalon Zamárdiban már szovjet és bolgár katonák állomásoztak és keményen megvetették lábukat a Balaton mentén. Bár a németek és a nyilasok keményen erőlködtek Siófok alatt, — onnan minden éjjel ágyúdörgést repített a szél — de a harapófógo mégis egyre biztonságban összebuzárdott: a Dunántúlról előrelendülő tankok, rohamlövegek, gyorsan mozgó alakulatok acélos ölésében.

Az őr egy pillanatig megállt, aztán hirtelen megmerevedett. Már a váltást várta, de helyette más neszt hallott. A partot övező sűrűségben ágak pattantak. Kationák. Mi az? Jól lát? Nem, nem lehet... De mégis... Magyarok! A fényzőrös állások felől jöttek, lehettek vagy tizenöt. Lassan ráfútnak, ráereszkednek a jégmezőre. Most, mit tegyen, Lójjon?

mikor betoppant hozzá Závorszki alezredes, a gyalogos egységek parancsnokhelyettese. Megbeszélésre mentek, a fegyelem megteremtését illetően. A főhadnagyrá várni kellett.

Jó fél óra múlva Müller végre jelentkezett. Felöltötte egyenruháját, megigazította a rajta fityegő vaskeresztet és helytel kinnálta meg az alezredest.

A szökések hírére Erich Müller, ez a ragyásképző főhadnagyr, egy bajor sörkert tulajdonosának fia, szikőlni kezdett: — Már megint! 255 ember két hét alatt. Hát ilyen katonák maguk, magyarok. Cserbenhagyják a hatalmas Németországot, megcsúfolják a Fűhrert.

Müller hadonászva, raccsolva beszélt, közben gyunyorosan összehúzta szemöldökét.

— Én nem tanácsolok semmit Önöknek, de felhívom Strump ezredest, a harmadik SS divízió parancsnokát. Mert hogy rendet kell teremteni, azt bizonyára maguk sem vitatják. Vagy — itt megállt, az alezredestre nézett, — vagy maguk úgy gondolják, mi váltjuk fel önöket a Balaton mellett?!

— Mi... mi... micsoda? Mit beszél? A sváb származású magyargyűlölő Hercz őrnagy felkapta a fejét. Szeme kitágult, zere reszketett, arcán megokszorozódtak a ráncok. Ujabb szökés? És még maguk beszélnek. Hallatlan! Hallatlan...! Jelentem az egész ügyet a hadosztályparancsnokságnak és intézkedést kérek.

II.

Erich Müller, a nyilas hadosztályparancsnokság német összekötő tisztje éppen borotválkozott,

Müller szállására Strump mint egy tank robogott be. Még kezét sem fogott az alezredestel, pedig Závorszki és társai felálltak, s az SS ezredes elé siettek.

— Milyen módszert javasolnak a szökések megállítására? — tért rögtön a tárgyra Strump. — Nem magyarázatot, nem védekezést kérek.

— Leváltjuk a parancsnokot és keményebb tiszteket kérünk Bergeffy minisztertel.

— Semmi...! Üres malomban örölnék. Ezzel a szökéseket nem állítják meg. Elretentő például agyon kell löni 20—25 embert. Hozzák össze a zászlóalj, s minden huszonötödik embert állítsák ki a sorból (!)

Závorszki alezredes hátán hideg futott végig. Bár izig-vegig nyilas volt, hűen szolgálta Szálásit, mégis egy pillanatra szédülni kezdett. Bágyadtan tiltakozni próbált, de Strump szokatlan keménységgel reccsent rá.

— Mi az alezredes, habozik? Milyen katona maga?

Müller szállítására Strump mint egy tank robogott be. Még kezét sem fogott az alezredestel, pedig Závorszki és társai felálltak, s az SS ezredes elé siettek.

— Milyen módszert javasolnak a szökések megállítására? — tért rögtön a tárgyra Strump. — Nem magyarázatot, nem védekezést kérek.

— Leváltjuk a parancsnokot és keményebb tiszteket kérünk Bergeffy minisztertel.

— Semmi...! Üres malomban örölnék. Ezzel a szökéseket nem állítják meg. Elretentő például agyon kell löni 20—25 embert. Hozzák össze a zászlóalj, s minden huszonötödik embert állítsák ki a sorból (!)

Závorszki alezredes hátán hideg futott végig. Bár izig-vegig nyilas volt, hűen szolgálta Szálásit, mégis egy pillanatra szédülni kezdett. Bágyadtan tiltakozni próbált, de Strump szokatlan keménységgel reccsent rá.

— Mi az alezredes, habozik? Milyen katona maga?

1944 december 30-án Tihany határában tényleg felállították a zászlóalj, illetve a gyalogosok jelentős részét. A soraközti riadószerűen, a legnagyobb óvatosságot követelve rendelték el: Fegyverzet nélkül, köpenyben és derekszíjjal kellett hátra vonulni. Az első vonalakban csak az ügyeltesek, az előretolt állásban a tűzfegyver kezelői maradtak.

— Talán megint fűrösztani visznek bennünket — viccelődtek az emberek. — Ússe a kő, nem is rossz dolog ez. Ránkér, hisz tönk búbjág tetvesek vagyunk.

— Azonnal átmegyek. Majd adok én azoknak a magyaroknak,

A ZÚGÓ, HULLÁMZÓ

TISZA FOLOTT...

A TISZALÖKI ENERGIÁKOMBINÁTNA

Magasban állunk, Határon s hegyen túl
a tekintet a jövőt kémleli —
a természet felszántott időt
mutatják Ozd kilátótornyai.
Zúg lenn a víz, olvad a vas, hatalmas
teremtőmennyit szüli a jelen!
A földeken kenyér nő: a szívekben
a kenyérről is lágyabb szerelem.

(Benjamin László)

Ötöt évvel ezelőtt ott voltam, amikor kiemelték az első földet a Tiszalöki Duzzasztó és Erőmű helyén. Kétszáz méter között néztem az azóta elromlott hosszú évek felé, vajjon milyen lesz ebből nagy-nagy alkotás. A környéken még akkor szántottak, velettek, csak a sokot vasanyag, a készülő felvonulási épületek jeleztek, hogy itt nagy építkezés indul.

Akkor indult

Akkor indult meg a Kéti Főcsatorna építése is, amiért tulajdonképpen az egész küzdelem elkezdődött. Azóta... A Kéti Főcsatorna építése már túl van a 70 kilométeres szelvényen. Gyönyörű hidak ívelik át az új folyót. Sőt, a sík föld felett is épülnek és karcsún mutatják, hogy majd alattuk kiásnak a csatorna medrét.

A tiszalöki öntöző rendszeréről, a duzzasztó működéséről, hatásáról, feladásáról sokszor írtak már. De erről a hatalmas műről nem lehet eleget beszélni, nem lehet eleget írni, mert ahogy kibontakozik minden vonala, ahogy a mély gödörből a hat méter magasnyi zsiliptoronyig elértek, az eddig szinte elképzelhetetlen volt. És a csodálatosan szép műalkotás, amelynek minden darabja és porcikája — állítom — műremek, az emberi akarat, az emberi szeretet legszébb megnyilvánulása és az emberi alkotókészség csodálata.

Ezt még nem tudja talán senki a tervezőkön és a műalkotókn kívül, hogy mire elkészült ez a csodálatosan szép természetformáló létesítmény — s a Kéti Főcsatorna utolsó szakasza

összeszakad a Berettyó folyó medrével — annyi vonatszerelvény kellene a megmozgatott földmennyiségek elhordásához, amennyi egyváltóan ötször körüliérné a földet. Fantasztikus méretek — de mégis valóság. Ha Verne Gyula élne, most nem kéne neki csodálatos utazásokról álmodva írni, csak ezt kellene irrodalmi műremekbe önteni.

Itt állunk

Itt állunk hat méter magasban egy vasbetonból készült csarnok tetején. Szemléljük a tájat, de már a téli köd szűkíti szemhatárunkat. Beszédbe elegyedünk Dán Kamillal, az egész alkotás főmérnökével, és Szilágyi Lajossal, a tiszalöki vízierőmű irányítóival. Velünk együtt kínai írók nézik hosszasan a nagy építkezés körvonalait, kérdeznak és rengeteg sokat jegyeznek. S nekünk, akik ennek a hazának fia vagyunk, akik e távoli vendégeket körülálljuk, büszkeség és elfogódottság telíti meg szívünket, amikor látjuk szemükből — és tolmácsolon keresztül értjük szavukból azt az elismerést, azt a gyönyört, azt a csodálkozást, amivel adóznak népünknek, az építőknek.

Az erőmű tetején állunk. Erről még kevesen hallottak, hiszen keveset is írtunk róla. Mikor a duzzasztómű már működött, ennek az épületnek még csak a betonvázai meredeztek, s járt benne keresztbe-hosszába a tiszaparti szél, tetején besett az eső. Mára zárt épülettömbbé változott a serény munkások kezét nyomán. Igaz, kívül tágasabb, de be-

lül csodálatosabb. Mikor belépünk a turbinák hatalmas csarnokába, szédületes mélység és magasság tárul elénk. Mint Dán Kamill mondja: a Tiszalöki Erőmű először is azért született meg, hogy a Kietlen hortobágyi tájat termékenyebbé varázsolja. És csak másodsorú azért, hogy energiát adjon a gépek meghajtásához és világosságot vigyen falura, városra. De ez a kettő annyira összefügg, hogy én úgy nevezném el ezt az óriási teremtményt: „Tiszalöki Energiakombinát”.

A duzzasztómű vízetáraztó ereje életet visz az élettelen, scvány, kopár földekre, a zúduló víz hajót emel a hátán, s mellette hatalmas turbinák forogva villamos energiát adnak az országos hálózatnak. S mikor Dán Kamill kijelenti, hogy ha ezt az „erőműkombinátot” teljes üzembe helyezik, a vezérlő teremből egy ember egyedül, néhány gombnyomással és kapcsolóval ura tud lenni minden gépezetnek, a hosszú éveken át épült emberi csodának. Egészen megdöbbenünk, a kínai vendégek többször is megkérdezik: Jól értitek, egy ember?! S a mérnök válaszol:

— Igen kérem, egyetlen egy ember!

Arról is

hadd adjunk hírt, hogy a villamos energia tisztántúli főkapcsoló központja itt lesz Tiszalökin. Már most is ide látogatnak a távvezeték, amelyek ide tartanak ehhez az építményhez, de még nem készült el minden egyes szála. Azt is tudnunk kell, és ez nem titok, hogy nyolc 120 ezer voltos és négy 35 ezer voltos távvezeték kapcsolódik ide, amely szerte hordja majd az egész magyar hazában az itt termelt villamos energiát.

Mikor erről beszélgettünk, eszembe jut, hogy három évvel

ezelőtt ugyanígy ácsorogtam, jár-káltam az Inotai Erőmű csarnokának tetején. Még csak építéshalmazokat láttam, gépkatrék, szelkek, transzformátorok és sok más anyag hevert körülte. Akkor nem hittem, hogy egy év múlva ott már villamos energia születtik és hatása a debreceni házakban és villamosvezetékben is futkározik. Akkor láttam, hogyan rakták az alapját az alumínium kolónának. Téglá- és kaviccszakások húzódtak körül az építkezésen s ma már az erőmű és a kolóna annyira összetartozik, mint az anya és csecsemője. Így lesz ez Tiszalökin is.

Ebben az évben, amelynek most küszöbén állunk, megindul hatalmas felszékben az első turbinacsoporthoz a lassú sodrású Tiszavize forgatja meg. Hadd mondjuk meg, hogy ezek a turbinák nem úgy pörögnek, mint sokszor elképzeljük, szédületes gyorsasággal, hanem lassan, komótosan, mint ahogy hömpölyög a Tiszavize hulláma. Csak 75-öt fordul perccenként. Forgás közben szinte látni lehet majd minden egyes acéllapátot, amelynek nekifekszik az erős víznyomás, s mégis mire ez az energia átfut a generátoron, s kifut a kapcsolótermekben, a transzformátorok óriási porcelánjain, polkóli hőseget és feszültséget továbbítanak az országot behálózó távvezetéseken. Egy ilyen turbinán tízenkétféle kilowatt óráramot termel egy év alatt. S mire mindegyik megindul, évente ebből a nagy csarnokból 54 millió kilowatt óra áramlik szerteszét.

A turbinákat most öntik, de már a csarnokban sínpályán áll egy gépkolosszus, másszóval a daru, amely nélkül nem lehetne összeszerelni ezeket a turbinákat. Még nem mozog, még nem mű-

ködik, vár, pihen, de máris képes ad az embernek arról, hogy milyen „parányi” alkatrészek dolgoznak majd itt. Például egy turbina főtengely súlya több mint 12 tonna. Az a gyű, amelybe ékelődnek a turbinalapátok, maga 35 tonna. S ha sorolnánk tovább, olyan hatalmas mennyiségű acél adódna össze, hogy szinte egy egész vonatszerelvény lenne szükséges elszállításához.

Beszéljünk

az emberekről is. Csak néhányat azok közül, akik eddig is építették Tiszalököt. Először is Mosonyi Emil nevet kell megemlítenünk, akinek megszületett agyában ez a műremek. Aki leírta és megtervezte a „tiszalöki energiakombinátot”, aki az első ceruza-, vagy tusvonas után már képzeletében felépítette azt, ami most itt, a szemünk előtt áll. Mosonyi Emil mérnök, s akik őt ismerik, szeretettel néznek rá. Még ez a műve el sem készült, máris a második, harmadik tiszai erőmű tervén dolgozik.

Ott áll a gépe mellett, a nagy robajjal dolgozó kompresszor motorját kezelő Serleg Ferenc elvtárs, géplakatos, aki itt már két éve dolgozik, a MÁVAG küldte ide, hogy legyen segítségére az építőknek. Csak havonta jár haza Budapestre, s most már egy hét múlva végleg elhagyja Tiszalököt — mint mondta fájó szívvel, mert már teste-lelke ideért. Serleg elvtárs befejezte itt küldetését, s talán egy-két hét múlva új építkezésekhez küldi őt a MÁVAG.

Itt van Faragó József elvtárs is, aki lakatos szakmát tanult, még épült Tiszalök, s már a tiszavasvári hajószilip kezelőjének neveztek ki. Varga Lajos szintén géplakatos, aki itt volt már az első vagonok kirakásánál, amikor még a Tisza feneké alatt nyolc méterre kezdtek alapozni ezt a nagy építményt. Őt is a MÁVAG küldte ide, de már annyira jól érzi magát, hogy soha többé el nem megy innen. Most egyik főgépész ennek a bonyolult szerkezetnek. A környékbeli parasztlányokból szakmunkások lettek. Kovács Lajosné a legjobb villanszerelőnek tartják, s rábízzák a legbonyolultabb munkát. Kórik Piroška, Juhász Margit tiszalöki lányok műszaki emberekké váltak. A kárpályától a rajztábláig emelkedtek, s itt maradtak. De hát ki győzné felsorolni annak a sok-sok száz mérnöknek, technikusnak, közművesnek, ácsnak, lakatosnak és asztalosnak a nevét, akiknek keze munkája örökkévalóság marad ebben a műben.

Nagybecsülés és őszinte

tiszteltet illeti mindnyájukat. A párt és a kormány úgy viszonyozza valamennyiüknek mindent, hogy szocialista lakótelepet építet oda az „energiakombinát-hoz”, hogy ezeknek az embereknek öregségük — és az unokájuk is boldog legyen. Tavasszal kezdjük az állandó lakások építését. Ötvennégy család részére két-szobás, ötszobás, ötszobás központi fűtésű lakást adnak át a ránk következő egy-két évben. A tervek papíron vannak, most már csak megvalósításra várnak.

Kívánjunk e drága, szép műalkotónak nagyon boldog új esztendő, munkában, alkotásban gazdag napokat, hónapokat! Gratulálunk mi is és szorítsuk meg kezüket. Így szívből gondoltunkban, mint mikor beszélgettünk velük néhány nappal ezelőtt hat méter magasban a nagy pusztaság közepén zúgó, hullámzó Tisza fölött.

Kovács Tibor.

FABIÁN SANDOR

Váltás nincs, mert ezek a zöld karszalagok mindig azt papalják, kevés az emberanyag.

Mikor az emberek a rejtett ösvényeken megérkeztek, egy gyűröttarcú nyilas hadnagy vállalkozott arra, hogy megkezdje a számlálást. Mögötte Strump és Závorszki állt, géppisztolyos katonáktól körülveve. A hadnagy vasok, bütykös ujjait a kifeszülő melléknek szegezte. Egy-kettő... nyolc... tizenöt... huszonöt... Álljon ki!

Szabó Márton, az aknavetőcsökörvezetője volt az első áldozat. Melleje egy hatgyermekes család-apa került. Odébb egy 50 éves dunántúli, aztán Duna-Tisza közzeik és alföldiek, vagy tizen-nyolcan.

A kiállított embereket szembe fordították a csapattal. Závorszki reccsog hangon rákezdte:

— Sok a szökés a csapatoknál, katonák. Két hét alatt 255 ember pártolt át az oroszokhoz. Ezért vezekelnél. A szökések megállítására elretentő például a kiállított tizennyolc embert főbelövésre ítélem.

Strump hátul állt és nevetett. Arcára vérszomj ült ki, fehér szeméi vadul forogtak.

A gyalogosok megdermedve álltak. Főbelövés? Senki se akart hinni a fülének. Ártatlanokon akarnak tort ülni? Hát ezért harcoltak?

— Disznóság — mondta egy tuskésbajuszú szakaszvezető. Mások is morogtak vagy remegtek az indulattól. Ezért volt hát a sorakozó.

A sorokban hullámszerű támadt. Az alezredes azonban elordította magát és előre parancsolta a géppisztolyosokat. Azok körülvérték a védtelen katonákat, a zászló-

aljat pedig a tiszték pisztolyai között visszaparancsolták állásaikba.

IV.

A kivégzés napját újév reggelére tűzték ki. Azon reggel hó esett, fehérek lettek a mezők és a hegyoldalak. A fehérségben jól látszott, amint a falu szegélyéről útnak indult a kis csapat. A halálraítéltek mint az árnyékok imbolyogtak. A derékszíjakat, a kintűntéseket elvették, még a köpenyeket is megfosztották a gomboktól. Harminc nyilas tascó, 40 német kísérte a 18 védtelent.

Az aknavető állásokból mindez jól látszott. A katonák egymásra néztek.

A tehetetlenség szörnyű érzése fojtogatta a torkukat. Valahogy mindnyájan csak egyre gondoltak: lehet, hogy holnap már ők kerülnek sorra. Gyilkosok és vadállatok kezében vannak.

A riasztó csöndben a kuporgó sorokból egyszercsak felpattant egy katoná. Szatmári Gábor: a vezérakna parancsnoka. Mokány, alacsony ember, nyírségi.

— Hát tőrjék ezt a gyalázatot? Hagyjuk saját testvéreinket pusztulni?

— Mit tegyünk? A katonák bizonytalanul néztek rá.

— Le a vetőkőhöz! A kezelők még most sem értették mit akar Szatmári. De, a tizedes már a tuskés, cserjés bozótban át a vezéraknához rohant. Többen utána iramodtak. Ott lent az ároknál, Szatmári roppant erővel kiemelte a talpat és a csövet. Ásni kezdett, mélyíteni az árkot.

— Mit csinál? — Még most sem értették! — Megfordítottuk a vetőket, a talpatat mélyebbre tesszük, hogy a torkollattűzet se lassák. Aztán löni fogunk... löni... értitek. — Ez nem sikerülhet! Bennün-

ket is agyonlőnek. Hagyd abba! Szatmári karját többen megragadták. Abbahagyni? Soha! Aztal ott folytatta, ahol elhagyta. Szinte két kezével kaparta a fagyos földet.

A nyeszlett ludovikás Garai, az aknavetőcsapad parancsnoka odarohant. Pisztolyt rántott elő.

— Megparancsolom...!

— Mit parancsol meg? — Az emberek felhorkantak. Ez már olaj volt a tűzre. Elkapták a hadnagy vállát, kicsavarták kezéből a pisztolyt, aztán bezárták egy ócska, elhagyott bunkerbe.

Most már ástak, ástak rendületlenül. Még a gyávábbak is a vetők közelébe húzódtak.

Sikerül, nem sikerül? Hol járnak?

A távcső két lencsében át bizonytalanul imbolygott a kivégző menet. — Már elhagyták a mélyedést — mondta a megfigyelő.

— Most kapaszkodnak fel a hegyoldalba.

— Állj! Le a gödörbe a vetőket.

— Olasz gránátokat elő, hároms töltettel.

Az aknavetőcsövek dél felé, az Öreghegy irányába fordultak. Az igazi ellenség menetelt ott: a zöldmündéros, vassisakos német részleg.

Megálltak! Fentről hidegen szűrődött a hang.

— Elő a tölteteket!

Már rendezkedik a kivégző osztag.

— Nem várhatunk... Tűz!

Az aknavető megmozdult. Rá egy pillanatra zengni kezdett az öreg hegy. A kivégzőosztag közélebe csapódtak be a gránátok.

— Közlebb három vonással.

Újabb robbanás. — Futnak! Eljen! Még tízet rá!

A csövek áttűzsedtek.

V.

A tűzérés Strump és Závorszki ordítására tűzzel válaszolt. Az első lövédek azonban, még ma sem tudni miért, a zamárdi oldalon csattantak. Válaszként odaátról megszólalt az orosz aknavető. Teljes lett a zűrzavar. És a katonaköpenyes halálraítéltek nekifutottak a hegyoldalnak. Menekült, ki merre tudott, be az erdőbe, a sűrűségbe, vagy át a Balatonon.

Még azon nyomban Szatmáriék is nekilendültek a jégnek. Nem volt más választás. A német gépkocsik már a Balaton felől zúgtak, és oldalra, a 800 méterre elrejtett védővonalak felől mozgolódás támadt. A megterlást Stump vezette. De elkéstek.

Az aknások a pattogó golyózáporban is átjutottak a másik oldalra. A leszálló köd is segített nekik. Mikor partra értek, a már korábban átmentek és az újonnan érkezők összeültek.

Felcsendült a Rákóczi-induló. Aztán a már szabadságot lelt emberek beszéltek. Fél óra múlva a csoport megint tizenemmel szaporodott. Igaz, tizenhároman indultak el, de három közülük a nyilas martalócok a Balaton jégén agyonlőttek.

Igy tombolt és ülte rövid torát az örület 1945 első reggelén.

★

Most tíz év után, mikor újra-élesztik a német Wermachtot, mikor a francia nemzetgyűlés döntése is jogot ad erre, ismét eszembe jutott ez a történet. Eszkörm: megengedhetjük-e, hogy fégyvert adjanak Oradour, Auswitz hóhérsainak, a Dunántúl, Ukrajna, Belgium és Franciaország zöldruhás, szürke sisakos kifosztóinak kezébe?!

Ez a „nagyágoson ennyei suhanc”, ahogy Ady nevezte, jött és eltűnt, mint egy jelenés, itthagya nekünk életét és verseit, hogy fejtük és bogozzuk, mint egy megoldatlan nagy titkot. Hány és hány kötetet írtak már Róla, és fognak még Róla írni, s még akkor sem elegendő, mert ő verseiben valami olyat hagyott, ami mindvégig elkophatatlan öröksége lesz az emberiségnek.

Ma 132 éve született. Mindössze 26 évet élt. Meghalt, eltűnt legendásan, hogy beteljesedjék az írás, amit magáról írt. Ott esett el a harc mezején, talán meg sem halt, hanem az „Úr Illés-szekerén” ő is odavágtatott azok közé, akik életükkel, tehetségükkel nagyon is meghökkentik a világot.

Debrecenhez neki is volt egy kis köze és a debreceni poéta sors vele sem kivételezett. Csak ő hamar továbblépett innen, mert őt sarkalta a tehetség, s a magának alkotta törvény, hogy költőket, tehetségeket nem azért alkot a sors, hogy azok elvesszenek, semmibe menjenek.

Gyors és lüktető élete volt. Diák, színész, katonája, hogy majd egy hónaljnyi verssel beállítson Vörösmartyhoz és a legtüneményesebb pályájára

„VITÉZ MIHÁLY ÉBRESZTÉSE”

Nehéz Csokonairól úgy írni, és úgy ébreszteni, hogy az ember bele ne botoljék a szép szavak garmadába. És még nehezebb úgy írni, hogy az Neki is tessék, hogy kényes és magyar fülének is szépek legyenek a szavak s nyugtalan magyar lelkét is megtalálja a XX. vagy a XXI. század ébresztése. Hisz költő volt, akiben a múlt magyar költők tragédiája legszomorúbban beteljesedett. Költő, aki szavai szárnyának bárszonyára csupa violaszagot szedgetett, míg szívében a fűdöbaj, a „morbus Hungaricus” ette mind mélyebbre magát. Költő, akinek lelkébe belesajgott a kegyetlen társadalmi igazság, belevillant a lelkébe a legigazabb megsejtés költői tudatossága, hogy tyrann törvények mozgatják a világot. És lehet valaki gyönyörű lelkű poéta, káprázatóan művelt elme, ha a szegénység s a tehetség anyagjégt örökölte, az épp elég ahhoz, hogy halálba hulljon fiatalon, alkotói erőben.

Csokonai meghalt, s itt kezdődött, mint annyi nagy költőnek az ő paradoxonja is.

MIKOR MEGHALT, AKKOR KEZDTE IGAZÁN ÉLNI.

Mert az ember az elkopik, a tudó elváshat, de a szavak, a versek igazságába lopott élet az megmarad, az örök. Még akkor is, ha valaki, mint Csokonai, csak ír és ír, s már nem is azért, hogy megjelenjen, már nem is azért, hogy nyomdába kerüljön, hanem azért, hogy próféciákat hagyjon a jövőnek, a XX. vagy a XXI. századnak.

Mennyi keserűség, mennyi lemondás és mennyi tehetség kell ahhoz, hogy valaki, mint Csokonai, lemondjon a jelenről, az életéről, s a jövőhöz appelláljon, a jövő igazságát keresse. Csokonai megiette, mert költő volt, mert debreceni volt. S a debreceniek, a debreceni költők igen makacs emberek voltak mindig, ha a szépről, az igazságról volt szó. Nem alkudtak egy arasznyit sem, persze csak akkor, ha igazán költők voltak, mint Csokonai. Nem alkudtak, s alkuvástalan életükkel megtették Debrecen a magyar szellem végvárának. Hozzáadták Debrecen híréhez, névéhez mindazt, amivel Debrecen örökké dicsekedhet, amire örökké büszke lehet.

Csokonai Vitéz Mihály. A Hatvan utcán ma sem tudok ujjongás és keserűség nélkül végigmenni. Belébotlok mindenütt az emlékébe, a verseibe, a szomorúságába, az igazságába. Belébotlok a magyarságába, melyet mi oly sokszor, egy kicsit dacosan és gögösen debreceniek kiáltunk ki. Pedig, de sokkal több volt, mint debreceni. Költő volt, népének legmódszorosabb gyermeke, népének legigazabb szeretője. S Debrecen talán mindenképp jobban szerette, versben, keserűségben, vádolásban, jövendőlésben.

Ma valahogy itt vagyunk a XX., s immár nem-sokára a XXI. század is, ébreszteni őt és ünnepelni. Ünnepelni a halhatatlant, aki már nem halhat meg sohasem, s ez őt is megnyugtatja. Verseit nem eszi meg a tűz és az idő, jól őrzükk azt a lelkünkben. Igazságát tovább tanuljuk, mert

A KÖLTŐK IGAZSÁGA, MINDIG A JÖVENDŐ SZÍVVERÉSE.

Január 28-án lesz 150 éve, hogy meghalt, hogy itt hagyta maga helyett a verseit, az igazságát, az eszméit. Ma a város ünnepre készül, szépre és méltóra, hogy egy kicsit enyhítse azt a keserűséget és fájást, mit a magyar sors, s amit Debrecen is juttatott neki.

Valaha Ady, a debreceni Csokonai-ünnepségről ezeket írta: „Nem csinálunk titkot belőle, sohse tudnak kibékíteni bennünket az olyan ünnepek, amilyen a debreceni. Lehet-e jóvátenni, amit Csokonai szenvedett?” S mi sem csinálunk titkot belőle, mikor nyersen és őszintén megmondjuk, hogy Debrecennek sok az adóssága Csokonaival szemben. S mi is feltesszük a kérdést: lehet-e jóvátenni azt, amit Csokonai szen-

PETÓFI

magyar költő legyen. Szerelmes volt, kiábrándult, újra szerelmes lett. Megnősült szembezállva és győzedelmeskedve apósi zsarnokságon, úri gögösködésen.

Kikristályosította eszméit a forradalomból, a népről, a hazáról, a szabadságról, melyből sohasem engedett még csak egy szikrányit sem. Összeesztett Vörösmartyval, Jókaiival, de kitartott eszméi mellett csorbítatlanul. S mindezt 26 év alatt úgy és olyan tempóban, ami másnak szédítő és lélegzetállító.

Halála az emberiség nagy vesztesége. Kora még hozzá sem szokhatott csodájához, csak halála után eszmélkedhettek, hogy tulajdonképpen ki is volt Petőfi. Halála, eltűnése megdermesztette az embereket, vagy talán rajta is beigazolódott az a goethei mondás, hogy halálán nem sajnálkozott, hanem inkább fellelegzett a világ.

Ma 132 éve született, s emlékezésül csak versét tudjuk idézni, melyben megint csak saját sorsát jósolta előre:

„S szólj erősen, lantom, hogyha
Már utolsó e dalod,
Hirtelen ne halj on meg!
Zengjék vissza az időnek
Bérci, a századok.”

vedett? Lehet-e jóvátenni a fiatalságot, mely nem volt, a betegséget, mely egyre hatalmasabb lett az életében.

S most mi, debreceniek, akik Csokonait is magunkénak valljuk, és Adyt is vele együtt szereljük, hadd válaszoljunk nekik, mind a kettőjüknek. Jóvátenni talán nem lehet, amit a múlt hibázott, de törleszteni lehet cseppenként, ünnepekkel. Pláne ilyen ünneppel, mint amilyen ez lesz, mint amilyet mi rendezünk. Nemcsak tanárok, higgadt ítéletű irodalomkritikusok adják Csokonainak ezt az ünnepséget, hanem a fiatalok, akiket Ady is annyira szeretett. A lányok, akiknek emlékébe szívesen rejtjük Csokonait, akik fiatalságuk bárszonyát tergetik rá, hogy mindig fiatalságban ékesedjen.

A FIATALOK ÉBRESZTIK ÉS ÜNNEPLIK

Őt most, őt a fiatalt, aki bátyjuk lehetne fiatalságával és verseivel.

Szép ünnep lesz a Csokonai-év. Egy éven keresztül tart majd az ünnepe, s egy év alatt sok-sok mulasztást lehet pótolni. Szép lesz a Csokonai-év, mert olyanok rendezik, mint Juhász Géza, a költő leghűségesebb apostola, legjobb ismerője. Szép lesz, mert az ünnepségre alakult emlékbizottság — városi népművelési osztály, Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Intézete, Csokonai Gimnázium, Csokonai Színház, Déry Múzeum — mindent megtesz majd, hogy az ünnepekkel méltóan legyenek ahhoz, akiket ünneplünk. Szép lesz, mert a nevére keresztelt gimnázium fiataljai keresik majd fel őt és hozzáadják a lelkesedésüket, a szeretetüket az ünnephez.

Az ünnepe január 28-án, délelőtt 11 órakor kezdődik. A Csokonai Gimnázium irodalmi szakköre megkoszorúzza a költő sírját, 12 órakor pedig a Déry Múzeumban megnyílik a Csokonai emlékkiállítás. Három szobában elrendezett anyag ismerteti majd meg bennünket korával, társadalmával, életével, s az irodalomra tett hatásával. Illetve azokkal az alkotásokkal, amelyek Róla, Hozzá, vagy Érte íródtak. Egy órákor a szobrárt koszorúzzák meg, 30-án pedig irodalmi ünnepség lesz a színházban, ahol Waldapfel József mond ünnepi beszédet. S lesz még szavalat, Csokonai-ballet, Lilla-bál, melyek még szebbé teszik a Csokonai-évet, s még többet törlesztenek a múlt adósságából.

Csokonai Vitéz Mihály. Lassan már 150 éve halott, 150 éve kezd igazán élni, igazán hatni. Ez évben jelenik meg verseinek kritikai kiadása. S itt, Debrecenben azok az írásai, melyek eddig még nem jelentek meg, s azok is, amelyeket majd most olvashatunk először, eredeti fogalmazásukban. A kötetet Juhász Géza rendezi sajtó alá, aki már évek óta keresi és kutatja

CSOKONAI LEGELREJTETTEBB HAGYATÉKÁT.

Az ünnepi évhez mi is szeretnénk hozzáadni — ezt az írást is, mely emlékezik is és emlékeztet is. Csokonairól és Csokonaira, akinek a sírját már néhányszor megnéztem, s eltűnődtem a sorsán, a fiatalságán, tragédiáján. Körötte megkopott sírok és dülöszárnyú fejfák garmada nő, tele vadlappal, erőszagú tavaszi bükkökkel. Hány sír és hány sír jeltelemné vált már ebben a temetőben, de az ő sírja áll egy fának sátorában s hallgatja a szeleket, melyek violaszagot hoznak minden tavasszal s rápergetik szép és nyugtalan lelkére. Csokonaira, akit olyan lelkünk és szívünk szerint ébresztünk s akit mi most övele együtt hívunk és ébresztünk:

„Te pátriarkák ós-deli sarja Te,
Ki fogod mindig Lillád derekát,
Öleld e kis magyarságot
Te örök ő, s új hunn poétaság
Ó, ébredj, valahányszor ébresztünk!”

BODA ISTVÁN

A NÉPLAP

rádióműsora

Vasárnap

KOSSUTH-RÁDIÓ

4.30-6: Toki Horváth Gyula és zenekara játszik, 6-8: Reggeli zene, 8: Hírek, 8.10: Egy falu — egy nő, 9: Zenekarok köre, 10: A nyuláb, 10.10: Csinn-Bumm!, 10.50: Szól a harmonika, 11: Agit. prop. műsor, 12.15: Jaj, de szépen muzsikálnak, 13.15: Jó munkáért — szép muzsikát! 14.15: Parasztszünet, 15.30: Szív küldi szívnek szívesen, 16.15: Irodalmi séták, — 17: Táncczene az NDK rádiójának műsorából, 17.40: Előadás, 19: Szív küldi szívnek szívesen, 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 20: Esti Híradó, 20.20: Operett-est, 22.10: Könnyű melódiák, 22.50: A Szilvaburgi Ünnepi Játékok műsorából, — 23.10: Magyar népi zene.

PETŐFI-RÁDIÓ

8: Orosz népdalok, 9: Falurádió, 9.30: Miska bácsi lemezestádija, — 10.10: Szív küldi szívnek szívesen, 11: Népek dalai és táncai, 11.50: Vidám zenés vasárnap délelőtt, — 12.30: A világirodalom humora, 13: Művészletek, 14: Hanglemezek, 15: Rádióexponé, 15.30: Magyar népi muzsika, 16: Részletek népszerű Wagner operákból, 17: A Rádió Gyermekszínházának műsora, 17.50: Könnyű szimfonikus zene, 18.35: Hanglemezek, 19.10: Emlékkönyv, 19.30: Csángó dalok, 20.10: Jó szíriakozást! 20.20: A Tartós békéért népi demokráciáért c. lap ismertetése, 21.30: Fűvészek, 21.55: Zenekari hangverseny.

Hétfő

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.22: Műsorismertetés, 8.30: Zenekari hangverseny, 9.20: Az úttörők és középiskolások versenye, 9.40: A Gyermekrádió műsora, 10.10: Csör Timca énekel, 10.30: Ovodások műsora, 11: Operakörök, 11.30: Aranyhomok, aranyvessző, 12.10: Hanglemezek, 12.45: A marokkói partok felé, 13: Színes magyar népi muzsika, 14.25: Úttörő-híradó, 14.50: Heil Zenes Kalendárium, 15.40: Szonata, 16: Ifjúsági feltörő, 16.25: Virágénekek, 16.40: Saljapin énekel, 17.10: Válaszolunk falusi hallgatóknak, 17.30: Egy falu — egy nő, 18: Agit. prop. műsor, 18.40: Ifjúsági műsor, 19: Jó munkáért — szép muzsikát, 20: Esti Híradó, — 20.20: Táncczene, 20.55: Mozart-hangverseny, 22.10: Tíz perc külpolitika, 22.20: A hangverseny közvetítésének folytatása, 23.07: Népzene.

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Magyar fűvészdalok, 14: Operarészletek, 15: Hanglemezek, — 15.40: Rendkívüli követ, 16: Szív küldi szívnek szívesen, 16.30: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 17: A KIOSZ tükörség férfikara énekel, 17.15: Szól a harmonika, 17.25: A dollár árát nélkül, 17.40: Filmzene, 18: Virágcsokor, 18.30: Hangszerszabók, 19: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19.30: A tavaj, 19.50: Operarészletek, 20.20: Sporthíradó, 20.40: Népzene, 21.25: Táncczene.

Kedd

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.22: Műsorismertetés, 8.30: Rácz Béla és zenekara játszik, 9: Indulók, tömegdalok, 9.15: Ifjúsági sporthíradó, 9.40: A Gyermekrádió műsora, 10.10: Szórakoztató zene, 11: Dél-szláv hangverseny, 11.30: Indulók és táncok, 11.40: A parancsnok, 12: Hírek, 12.15: Szovjet együttesek műsorából, 13: Katona Lajos énekel, 13.15: Bolya Mária zongorázik, 13.30: Operakötet, 15.25: Szellemi öttusa, 14.45: Téli dalok, 15: Az apák, 15.20: Klasszikus operákból, 16: Hajnal előtt, 16.44: Kórusok, 17.10: A rádió válaszol falusi hallgatóknak, 17.30: Régi magyar dalok, 18: Agit-prop. műsor, 18.20: Szív küldi szívnek szívesen, 18.35: Othello. Tragédia öt felvonásban, 20: Esti Híradó, 20.25: A színházi közvetítés folytatása, 23: Zenekari hangverseny.

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Hanglemezek, 11.30: Műsor-zárás, 14: Népek dalai és táncai, 15: 15: Harmonikakettős, 15.30: Még egy megyei történet, 15.47: Hanglemezek, 16: Matyó és zalai népdalok, 16.48: Örmény népdalok, 17: Orgonamuzsika, 17.30: Beszélő atlasz: Finnország, 17.45: Táncczene, 18.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19: Előadás, 20.30: Hanglemezek, 20.40: Mi újság a tudomány és technika világában, 21: Híres nőalakok Puccini operáiban, 21.30: A Lenygel Rádió népi zenekara játszik, 22: Zenekari Hangverseny.

Szerda

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.22: Műsorismertetés, 8.30: Népszerű operarészletek, 9.20: A Gyermekrádió műsora, 10.10: Muzsikáról — mindenkinél, 10.30: Ovodások műsora, 11: Dél-szláv hangverseny, 11.30: Filmdalok, 12.15: Táncczene, 13: Az anyós, 13.20: Népi zene, — 13.50: Fényes Szabolcs: Egyveleg, 14.25: Úttörő-híradó, 14.50: Vonósor-négyes, 15.20: A pótolhatatlan ember, 16: Zenekari hangverseny, — 16.40: Kedves hallgatóink, 17.10: Nemzetközi kérdések, 17.25: Szív küldi szívnek szívesen, 18: A virágzó mezőgazdaság útja, 18.30: Ma-

gyari Imre és zenekara játszik, 19: Mesterházi Lajos jegyzetei, 19.15: Jó munkáért — szép muzsikát! 20: Esti Híradó, 20.20: Szilvárvány, 21.20: Táncczene, 22.10: Tíz perc külpolitika, 22.20: Szimfonikus zene, 23.00: Chopin-művek.

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Csárdások, 11.30: Műsor-zárás, 14: Művészletek, 14.50: Háló Itt Berlin! 15.20: Felgördül a fűgöny, 16.20: Duka Ákos és Peterai Andor verseiből, 16.40: Verbunkások, 17.20: Ifjúsági műsor, 17.45: Kamarazene, 18.30: Az anyagi érdekeltség a mezőgazdaságban, 18.50: Két magyar daljáték zenéjéből, — 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 20: Kórusok, 20.20: Sporthíradó, 20.40: Híres történelmi operákból, 21.20: Orvosi tanácsok, 21.30: Népi énekek és együttesek műsorából, 22.30: Charles Imbert énekel.

Csütörtök

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.22: Műsorismertetés, 8.30: Zenekari hangverseny, 9.05: A Gyermekrádió műsora, 10.10: A Beltűgyűlés: Csium népi zenekara játszik, 10.30: Népművelési híradó, 10.50: Indulók, 11.30: Pálmák és emberek Libanonban, 11.50: Hanglemezek, — 12.15: Operarészletek, 13: Előadás, 13.20: Mai operetizene, 14.25: A rádió Gyermekművelési műsora, 15.10: Egy mezők virágai, 15.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 16: Az Ipari Tanulók Központjában gyűjtésének műsora, 16.20: Irók! A Vihar idején, 16.40: Szív küldi szívnek szívesen, 17.10: A rádió válaszol falusi hallgatóknak, 17.30: Egy falu — egy nő, 18: Agit-prop. műsor, 18.20: Operettrészletek, 19: Ifjú Figyelő, 19.30: Táncczene, 20: Esti Híradó, 20.20: Szórakoztató zene, 20.30: A trubadur, Opera nagy felvonásban, 22.20: Az operaközvetítés folytatása, 23: Szórakoztató zene.

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Magyar népdalfeldolgozások, 11.30: Műsorzárás, 14: Szimfonikus zene, 14.40: Oláh Kálmán és zenekara játszik, 15.10: Megy a csendőr Csorba után, 15.30: Dely Rózi énekel, 15.39: Névay Ilonka zongorázik, 16: Szív küldi szívnek szívesen, 16.30: Fiatalok zenéi utóéjla, 17.25: Szovjet és román népi együttesek műsorából, 17.50: Előadás, 18: Beethoven-művek, 18.35: Új könyvek, 19.05: Operetizene, 19.30: Zenei stílus, 20: Szabadságról daloltak.

Péntek

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.22: Műsorismertetés, 8.30: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 9: Indulók és tömegdalok, 9.20: Úttörőműsor, 10.10: Bisztriczky Tibor hegedül, 10.30: Kis dobos, 10.50: Az okos Mackó, 11: Hanglemezek, 11.30: Új hajtás, 12.15: Sárközi szöttek, 13: Táncczene, 14.25: Úttörő-híradó, 15.10: A szovjet írók II. kongresszusa, 15.40: Operettrészletek, 16: Elbeszélés, 16.20: Magyar népdalok, 16.40: Kamarazene, 17.10: Ember és világ, 17.30: Szív küldi szívnek szívesen, 18: Ipari műsor, 18.30: Olasz népdalok, 19: Előadás, 19.15: Jó munkáért — szép muzsikát! 20.20: Szimfonikus zene, 21.20: Hanglemezek, 21.30: Sporthíradó, 22.10: Tíz perc külpolitika, 22.20: Táncczene, 22.45: Berzsenyi Dániel, 23: Könnyű zene.

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Keringők, 11.30: Műsor-zárás, 14: Vigoperarészletek, 14.50: Népek dalai, 15.30: Kamarazene, 16: Kócze Gyula és zenekara játszik, 16.40: Délutáni hangverseny, 17.30: A falak közül kilépve, 18: Kamarazene, 18.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19: Kórusok, 19.20: A nagygazda menyee, 20.30: Táncczene, 21: 900 millió, 21.30: Hanglemezek.

Szombat

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.22: Műsorismertetés, 8.30: Fűvészek, 8.50: Hanglemezek, 9.10: Csilicsala csodái, 10.10: Hanglemezek, 11: Zenekari hangverseny, — 11.30: Előadás, 11.40: Kórushangverseny, 12.15: Szórakoztató zene, 13: Magyar népdalok, 13.40: Fűvészek, 14.25: Új Zenei Újság, 15.20: Előadás, 15.40: Szív küldi szívnek szívesen, 16.10: Verpi-dalok, 16.40: Kedves hallgatóink, 17.10: Szól a duda, 17.30: Szövetkezeti Híradó, 18: Egy falu — egy nő, 18.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19: Zenes esték Budapestben, 20: Esti Híradó, 20.20: Tarka-barka, 22.20: Táncczene.

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Filmműve, 11.30: Műsor-zárás, 14: Kálmán Imre operettjeiből, — 14.50: A korszerűtlen nő, 15.20: Az opera mindenkié, 16.20: Előadás, — 16.40: Táncczene, 17.10: Orosz nyelvtanfolyam haladóknak, 17.30: Hanglemezek, 18: A „Véres vasárnap” 50. évfordulójára, 18.30: Szív küldi szívnek szívesen, 19: Tíz perc mezőgazdaság, 19.10: Hanglemezek, — 19.45: A új magyar novella, 20: Almódi, édes, almódi, 20.20: Sport-híradó, 20.40: Hanglemezek, 21.20: Magyar nóták és csárdások.

SPORT

Fiatal sakkozók sikere

Hajdú-Bihar 1954. évi férfi és női egyéni sakkbajnoksága a napokban fejeződött be. Mind a férfiak, mind a nők bajnokságát a legfiatalabb korosztály képviselői nyerték.

SZILVA KATALIN

FILEP TIBOR

A D. Vörös Meteor versenyzője. A D. Honvéddal kezdte pályafutását. Az Orvosi Műszergyárban cseksz. Mindig 130-140 százeleket ér el munkájában. A 18 éves korban tévo sakkozó nyugodt, tervszerű játékaival elérté, hogy 1953-ban Hajdú-Bihar szelnet képviselt az országos bajnoki címért a versenyeken.

Hajdú-Bihar 1954. évi megyei sakkbajnoka. A D. Haladás versenyzője. A Kossuth Lajos Tudományegyetem magyar és történelemszaki hallgatója. Jeles tanuló. Debrecen város bajnokságának megnyerése után a megyei bajnokságot veretlenül nyerte. A még alig 19 éves fiatal sakkozó szép jövő előtt áll.

Kiesett a Szálínvárosi Vasas és a Szegedi Haladás

Az öszentendő utolsó napja döntött az NB I-ből való kiesés kérdésében. Pénteken délután bajnoki fordulókat rendeztek és ezúttal döntött a Szálínvárosi együttesen kívül melyik csapat - Szeged vagy Salgótarján - esik ki az első osztályból. Pénteken Salgótarján győzött, Szeged pedig vereséget szenvedett s így kiesett az NB II-be és 1955-ben valószínűleg a D.

Lokomotívval egy csoportban küzd a bajnoki pontokért. A pénteki NB I-es eredmények: Bp. Dózsa-Szegedi Haladás 3:1 (2:1), Salgótarján-Bánvász-Bp. Vasas 3:1 (3:0), Bp. Honvéd-Diósgyőri Vasas 6:1 (3:0), Szombathelyi Lokomotív-Dorogi Bánvász 1:1 (1:0), Győri Vasas-Csepeli Vasas 4:2 (2:0).

Újví körkérdésünk:

Hogyan lehetne Debrecennek NB I-es csapata?

Több kiváló sportzakértőnek kértük ki véleményét az új év s az új bajnoki év kezdetén: Hogyan lehetne Debrecennek NB I-es csapata?

De hol a kupa?

Adorján Zoltán elvtárs, a Bütorgyári SK elnöke keresésére indult. (Ugy hisszük Szilveszterkor abból szeretnék volna áldomást inni a bütorgyári labdarúgók.) Nincs kupa - választották a VTSS-ben, illetve van, csak nem lehet hozzájutni!

Mégis hol a kupa?

A kupa? Azt 1952-ben a MAV Igazgatóság nyerte, 1953-ban a D. Szikra birtokába került, 1954-ben a Bütorgyár nyerte, de a D. Szikra nem adja át a kupát, mert szerintük az nem vándorj. A VTSS elnöke szerint vándorj és „express, ajánlva” kéri a Szikrát a kupa visszaadására.

A Bütorgyár megnyerte a kupát, legyen végre kupájuk is! Fülep.

RÖVID SPORTRIEK

A Magyar Repülő Szövetség debreceni szervezete repülő és ejtőernyős sportot kedvelő fiatalok részére tanfolyamot rendez. Jelenkezhetnek 16-21 éves férfiak és nők alatti helyiségben. - Az atléták megyei ifjúsági női és férfi válogatott kerete a télen sem pihen. Bővezetők Rajki Tibor és Aradi János vezetésével a Haladás tornacsarnokában télen is folytatják. - Az Indiai Labdarúgó Szövetség meghívására január közepén egy szovjet labdarúgó válogatott hűhetes vendégszeplésre Indiába utazik.

KONYHABUTOR modern eladó, Bekes utca 10. 125 cm3 Csepel motorke-rékpár eladó, Bajcsy-Zs. linszky u. 52.

HALOSZOBÁK, fémháló, magános szekrény, konyhaszekrény, rekamiék, fotel-ek, festmények, szőnyegek, csillárok, virágok, zománcoz kétaknás kályha, asztaltulhely, előszobafai és fotelágy eladók, Iványi Endre bütörfizlet, Széchenyi utca 3. Telefon: 80-92.

SZEP fehér, mely gyermekekcs eladó, Kossuth utca 3. II. I. ajtó.

IRÓGÉP számológép, varró-gép, rádió, gyermekkoszt eladás, vétel, kölcsönzés, Darabos utca 10. Telefon: 14-35.

CSERÉPKÁLYHAK, kandallók eladók, Taisz, Ispoly tér 1.

EGY új, első, hátsó te-lestékópus 125 cm3 motor-kerékpár, Csepel eladó.

SINGER varrógép kifogástalan állapotban eladó, Bem tér 11. (volt Magoscs György tér).

KÉT darab 110 kilós mangalica hízó és festett háló eladó, Bősörményi út 143. Kecskemé.

A hajdú-bihari MTSE sifutó, lesikló és téli háromtusa versenyét január 8-án és 9-én Tokajban rendez meg.

A lesikló verseny 8-án délután 2 órakor a Kopsas-heggyen kerül lebonyolításra, a sifutó verseny pedig 9-én 9 órai kezdettel rendezik meg ugyancsak a Kopsason. A téli háromtusa versenyszámal közül a pisztolyfőző 8-án 11.30 órakor kezdődik, a lesiklás és sifutás számailt összekapcsolják a fentebb említett versenyszámokkal.

SIFUTÓ, LESIKLÓ ÉS TÉLI HÁROMTUSA VERSENYEK TOKAJBAN

A hajdú-bihari MTSE sifutó, lesikló és téli háromtusa versenyét január 8-án és 9-én Tokajban rendez meg.

A lesikló verseny 8-án délután 2 órakor a Kopsas-heggyen kerül lebonyolításra, a sifutó verseny pedig 9-én 9 órai kezdettel rendezik meg ugyancsak a Kopsason. A téli háromtusa versenyszámal közül a pisztolyfőző 8-án 11.30 órakor kezdődik, a lesiklás és sifutás számailt összekapcsolják a fentebb említett versenyszámokkal.

PARTOKTATÁS HÁZA HIREI

Január 4-én, kedden délután 5 órakor „A nemzetközi munkásmoz-galom helyzete a Párizsi Kommun bukásától az imperializmus kibontakozásáig” címmel konzultáció lesz a Partoktatás Házában a Magyar Part-történet önálló tanulói részére. A konzultációt Fodor József elvtárs, a MEH tagja tartja.

Anyakönyvi hírek

Születések. Miskolczi József Er-délyi u. 47. Margit; Nagy István Halap 117. Juliánna; Nagy Lajos Béke útja 10. Andrea; Papp László Bellegelő 26. István; Pásztor Zoltán Mátyás király u. 4. József; Soltész Béla Hatvan u. 23. Éva; Szabó Gábor Bősörményi u. 10. Judit; Turi János Sárosi u. 9. János; Bódi Sándor Szől u. 2. Anna; Gyöngyösi Ist-ván Vörös Hadsereg útja 66. István; Kárdecsy Mózsa Bősörményi u. 123. Béla; Oroskó János Mester u. 15. Mária; Lente István Ermellék u. 4. Gábor; Bona Sándor Vörös Had-sereg útja 60. Sándor; Horváth Imre Tegez u. 121. Róza; Miklósi Sándor Bellegelő 157. Gábor; Dr Korompai Miklós Salátron u. 66. Andrea; Bo-rós Lajos Hadházi u. 38. Ibolya; Császár László Bem tér 22. László.

Házasságok. Jánus Frigyes Tatabá-nya és Bacsa Erzsébet Dobozsi u. 2. és Nagy Etelka Szabadság u. 29; Bódi Sándor Paizs u. 18. és Joga Jolán Szür u. 12; Németi Sándor Baross u. 12. és Vértesi Zsuzsanna Pacsirta u. 45; Kiss Lajos Budapest és Sziráik Mária Homok u. 8; Ujfalusi Sándor Nagycsere 90. és Kádár Erzsébet Nagycsere 32; Lisztes Sándor Hajdú-sámsón és Huszti Jolán Nagycsere 10; Budai József Bellegelő 117. és Várjassy Klára Bellegelő 117; Forró Imre Munkács u. 58/b. és Donka Ilona Kigyó u. 34; Jenéi Lajos Kertváros 64. és Ladányi Mária József Attila u. 4; Kaszás János Király Pe-rence u. 38; Kecskés János Nagy-csere 27. és Birinyi Jolán Miképércs; Kiss László Szől u. 12. és Porcsin Mária Leiningen u. 45; Forrai Gá-spár Széchenyi u. 6. és Nagy Erzsé-bet Halköz 6. Hegyi András B.-pest és Miklós Irma Tegez u. 48; Körös Mi-hály Timár u. 23. és Monika Róza Timár u. 23; Török István Bellegelő 420. és Cseresznyés Mária Irén u. 30; Zelinczy István Bellegelő 156. és Burecki Juliánna Bellegelő 156.

Halálozások. Király Imre Kossuth u. 36. Ujvári Bálint és Elvina Hon-vé u. 3; Györössy Mihályné Bathóri Juliánna Szálín krt. 78; Pellei La-josné Deniszova Teréz Leiningen u. 31; Dr Bay András Csapó u. 21; Csarnai Gábor Arany János u. 53; David Nándorné Szegedi Róza Bé-gány u. 3; Marosvári József Pacsirta u. 6; Varga Lajosné Borl Matild Pé-terfia u. 42; Guandt István Sárosi u. 7; dr Földi Sándor Antal Vigked-vő M. u. 15; Gerendási Gézáné Ter-jeiki Mária Nádasdi u. 12.

NÉPLAP

A Magyar Dolgozók Pártja Hajdú-Bihar megyei Partbizottságának lapja

Szerkesztő: a szerkesztőbizottság

Feljelölés kiadó: BARCZI GYULA

Szerkesztőség: Debrecen: Tóthfalussy tér 10. Telefon: 19-40, 19-41, 19-42.

Szabadság Lapnyomda Vállalat.

KERTÉSZETEK! ÁLLAMI GAZDASÁGOK! TERMELŐ-SZÖVETKEZETEK! SZÁLLÍTÓ- ÉS ÉPÍTŐIPARI VÁLLALATOK FIGYELMÉBE!

Most szeressék be fagyvédő és melegágyi takaró-szükségleteiket a Tápéi Háziipari Szövetkezettől. 160 cm. szélességben és kívánóság szerinti hosszúság-ban kapható fagyvédésre, eső és napsütés ellen egyaránt alkalmazható tartós bórnyékny takaró. Megrendelhető: HAZIIPARI SZÖVETKEZET, TAPÉ (Csongrád megye). Szállítási legrövidebb időn belül.

HAMIS komondor, takar-mány csutka eladó, Vágó-híd u. 5.

EGY használt asztaltul-hely és egy rádió eladó, Jókai u. 4.

PRIMA 125-ös Csepel el-adó, Battyány u. 20.

IPARI és háztartási var-rógépek speciális javító-műhelye Tóthfalussy tér 3. K. Nagy műrészeg.

HUSDARALÓ 32-es szá-mú olcsón eladó, Debrec-en, Cségekert u. 41.

4-2-es Orion nyújtótsá-vos varázsszemes rádió el-adó, Baross u. 14. Virág.

TÖLTŐTOLLAKAT szak-szerien javított, vidékiek-nek azonnal elkészítem, Kóhalminé Sándor Margit, Simonffy u. 2/c.

150-es Czeletka motorke-rékpár sürgősen eladó, Hajdúdorog, Fehértől u. 66.

GUMICSZÁMKÁK javítása Vadai gumijavítónál, Szé-chenyi utca 8.

ELADÓ egy darab Kalor-kályha, Erőss Lajos u. 14.

VARAZSSZEMES Orion világvevő rádió eladó Hat-van utca 1., I. kapu II. em. 5/c.

HÁZTARTÁSI alkalmazott-kids családhoz felvételt, Apafi u. 2.

HIREK

A vegyszeres gyomirtás haszna

Idén tavasszal mintegy 35.000 hold kalászos területen vegszerrel irtották a gyomokat. Két gazda-ságban repülőgépről végezték a vegyszeres gyomirtást. A vegyszer-rel gyomtalanított vetések általá-

ban félmásztól három másztáig terjedő többletermést hoztak holdan-ként. A jó tapasztalatok alapján jövőre több százezer holdra terjesz-tik ki a vegyszeres gyomirtást.

Ezen a napon, 1823-ban született Petőfi Sándor. 1842-ben jelent meg a „Rheinische Zeitung”, amelynek főszerkesztője Marx Károly és Bauer Bruno volt. 1869-ben jelent meg az „Arany Trombita” táncsics Mihály szerkesztésében.

AZ ÁLLAMI GAZDASÁGOK MI-NISZTERE az özi mezőgazdasági munkában, valamint november 7-és a tanácsvlasztások tiszteletén indított versenyben végzett jó mun-kájáért Ifj. Ferenczi Mihály traktör-szaki (borsodi állami gazdaság) az „Állami Gazdaságok kiváló dolgo-zója” kitüntetést adta.

A RADIÓBAN január 10-én mu-tatják be K. Szimonov „Egy ember becsülete” című színművének rá-dióváltozatát.

A VIETNAMEI DEMOKRATIKUS KOZ-TÁRSASÁGBAN újév napját jelölék ki Ho Si Minh és a vietnami kormány Hanciba való visszatérésének emlék-napján.

A VÁROSI TANÁCS pénzügyi csu-tálya közli, hogy a kerületi tanácsok megalkulásával a befizetési csekk-számlaszámok megváltoztak, így az 1954. december 31-ig kiadott régi csekk-számlákra befizetést ne eszkö-zöljenek. Bármilyen adót, vagy tar-tozást, csak a kerületi pénzügyi cso-porttól kért új csekk-számlára lehet befizetni.

MEGJELENT és megérkezett Ma-gyarországra a Horizont könyves-boltokba a nagy szovjet Enciklopé-dia XXVIII. kötete. E kötetben talá-ható V. M. Molotov életének és tevék-enységének ismertetése, Moszkva és a Mongol Népköztársaság leírása.

Mozik műsora

VIG: Ma délelőtt 11 órakor 1.30 Ft-os helyárral matiné előadás: Ezerarcú hős, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: 2x2 néha 5. - Vasárnap délelőtt 11 órakor 1.30 Ft-os helyárral matiné előadás: Mágus Miska, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: 2x2 néha 5. - Hétfőn háromnegyed 4, 6, 8 órakor: 2x2 néha 5. - BEKE: Ma délelőtt 11 órakor 1.30 Ft-os helyárral matiné előadás: Királylány a feleségem, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 óra-kor: Nővérek. - Vasárnap délelőtt 11 órakor 1.30 Ft-os helyárral matiné előadás: Különös házasság, dé-lután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Nővérek. - Hétfőn délelőtt fél 10, fél 12, fél 2 órakor: Bodzáliget, délután háromnegyed 4, 6, 8 órakor: Nővérek. - HIRADO: Ma délelőtt 9 és 11 órakor 1.30 Ft-os helyárral matiné előadás: Gyapotündérke, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 óra-kor: Házasság hozományjal. - Va-sárnap délelőtt 9 és 11 órakor: Bodz-áliget, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Házasság hozományjal. - Hétfőn: délután háromnegyed 4, 6, 8 órakor: Bodzáliget. - METEOR: Ma délelőtt 10 órakor 1.30 Ft-os helyárral matiné előadás: Ezerarcú hős, délután háromnegyed 3, 5, egy-negyed 8 órakor: 2x2 néha 5. - Vasárnap délelőtt 10 órakor 1.30 Ft-os helyárral matiné előadás: Mágus Miska, délután háromnegyed 2, 4, 6, 8 órakor: Bodzáliget. - Hétfőn há-rómnegyed 3, 5, egynegyed 8 óra-kor: Bodzáliget. - KOSSUTH: Ma 3, 5, fél 8-kor: Királylány a feleségem. - Vasárnap 3 és 5 órakor: 2x2 néha 5. - KLINIKA: Ma fél 3, 5 és fél 8 órakor: Örökség a ketrec-ben. - Vasárnap fél 3 és 5 órakor: Bodzáliget fél 8 órakor: Apa lett a fiam.

Népnevelő I. Ma Szotyori-telep: Fel a fejfel. - Vasárnap Rákosi-te-lep: Fel a fejfel. - Népnevelő II. Ma Wolaflka-telep: Állami Aruház. - Vasárnap Wolaflka-telep: Sziciliái vérbosszú. - Népnevelő III. Ma Nyulás: Luxustutajon. - Vasárnap Nyulás: Luxustutajon. - Népnevelő IV. Ma Homokkert: Rokonok. - Va-sárnap Repülőtér: Rokonok. - Nép-nevelő V. Ma Csapókert III.: Eltérít-falu. - Vasárnap Csapókert III.: Állami Aruház.

Színházi műsora

Ma fél 4-kor és 8-kor. Vasárnap fél 3-kor és 7-kor Csárdáskirálynő. Kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton 7-kor Armány és szerelem.

Munkásokat keresnek

EBESI Sztálin Isz mezőgazdasági gépészkovácsot keres felvételre tag-nak. Megbeszélés a helyszínen. AH MEZŐGAZDASÁGI Technikum Tan-gazdasága Pallagpuszta, gyakorlói: Kovácssegédet keres. AH KEPESITESSE: rendelkező konti-rozó könyvelőt azonnali belépéssel felvesz a MEH Vállalat, Kúlsóvársá-tér 3. szám. AH SEGÉDMUNKÁSOKAT felvesz az Éptőgépkarbantartó Vállalat, Ispolyi u. 10. AH NAGY gyakorlattal rendelkező la-katosokat, esztérgályosokat, traktor, motorvezetőket azonnali felvesz a Gépjármű Vállalat, Hid utca 4. AH TAKARITÓNT keresünk azonnali belépésre. Textilházati KSZ Si-monffy u. 19. AH